

BGF KKFK Elektronikus Könyvtár

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Budapesti Gazdasági Főiskola

KÜLKERESKEDELMI FŐISKOLAI KAR

GAZDASÁGDIPLOMÁCIA ÉS NEMZETKÖZI MENEDZSMENT SZAK

Nappali tagozat

Szakdiplomácia szakirány

A HINDU VISELKEDÉSKULTÚRA AZ ÜNNEPEK ÉS SZOKÁSOK TÜKRÉBEN

Készítette: Kékesi Krisztina

Budapest, 2004

TARTALOM

BEVEZETÉS	6
HINDUIZMUS BEMUTATÁSA	8
SZANÁTHANA DHARMA – AZ ÖRÖK TÖRVÉNY.....	8
A HINDUIZMUS ALAPFILOZÓFIÁJA.....	9
<i>Karma</i>	10
SZENT SZÖVEGEK.....	11
<i>Védák</i>	11
<i>Upanisádok</i>	12
<i>Puránák</i>	13
HŐSKÖLTEMÉNYEK.....	13
<i>Mahábhárata</i>	13
<i>Bhagavad-gítá</i>	14
<i>Rámájana</i>	15
ISTEN FOGALMA A HINDUIZMUSBAN.....	15
<i>A hármasság – Isvára trimurti</i>	16
A HINDU ISTENALAKOK.....	17
<i>Krisna</i>	17
<i>Krisna kedvtelései</i>	19
<i>Rádháráni</i>	22
<i>Visnu</i>	22
<i>Visnu inkarnációi</i>	25
Ráma.....	27
Buddha.....	29
<i>Laksmi</i>	30
<i>Brahmá</i>	31
<i>Siva</i>	32
<i>Nandi</i>	34
<i>Siva különböző formái</i>	35
A tánc királya.....	35
A tanító.....	36
<i>Sivával kapcsolatos más istenségek</i>	36
Párvati.....	36
Durgá.....	38
Káli.....	38
<i>Ganésa - Az akadályok elhárítója</i>	39
<i>Szaraszvati</i>	42

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

<i>Hanumán</i>	43
<i>Indra</i>	43
<i>Szúrja</i>	44
<i>Kuvéra</i>	45
<i>Szóma</i>	46
<i>Agni</i>	47
<i>Kámadéva</i>	48
<i>Varuna</i>	48
<i>Váju</i>	49
<i>Jamarádzsa</i>	49
A HÉT NAPJAINAK ISTENSÉGEI	50
<i>Szam-vár (hétfő)</i>	50
<i>Mangal-vár (kedd)</i>	51
<i>Budha-vár (szerda)</i>	51
<i>Brihaszpati-vár (csütörtök)</i>	52
<i>Sukra-vár (péntek)</i>	52
<i>Szani-vár (szombat)</i>	52
<i>Ravi-vár (vasárnap)</i>	53
SZERTARTÁSOK	54
PÚDZSA- NAPI SZERTARTÁS.....	54
SZANSZKÁRA - SZENTSÉGEK.....	56
<i>Yagyashala, a szertartások helye</i>	57
<i>Foganás, Születés</i>	58
<i>Névadás</i>	58
<i>Gyermekkor</i>	59
<i>Upanaja - A szent fonal rituálé</i>	59
<i>Házasság</i>	60
<i>Grihaszta - családos élet</i>	63
<i>Temetés</i>	63
ISTENTISZTELET.....	66
<i>Imádat</i>	66
<i>Othoni vallásgyakorlat</i>	68
<i>Templomi imádat</i>	68
ISTENTISZTELET MÓDJA.....	70
<i>ÓM- A szent szótag</i>	70
<i>A szent szótag, mint hang</i>	71
<i>A megnyilvánult hang és a meg nem nyilvánult hang</i>	71
<i>Mantrák</i>	74
<i>Mandala</i>	77
SZERTARTÁSOK ELEMELI.....	78

BGF KKFK Elektronikus Könyvtár

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

<i>Namaszté- köszöntés</i>	78
<i>Tánc</i>	78
<i>Bharata Natjam tánc</i>	79
<i>Katakali tánc</i>	79
<i>Más táncstílusok</i>	80
<i>Tantra</i>	81
<i>Zene</i>	82
<i>Étkezés</i>	82
<i>Mudra</i>	83
<i>Rudráksa gyöngyök</i>	84
<i>Rangoli, a hindu padlóművészet</i>	84
<i>Szent növények</i>	85
JELKÉPEK.....	86
<i>Szvasztika</i>	86
<i>Bindi</i>	87
<i>Tehenek</i>	88
HINDU ÜNNEPEK	89
DÍVALI - A FÉNYEK ÜNNEPE.....	90
SIVARÁTRI ÜNNEP	95
HOLI - A SZÍNEK FESZTIVÁLJA	97
DZSANMASHTÁMI – KRISNA SZÜLETÉSNAPIA	100
GANÉSA CSATURTHÍ	101
RAMNAVAMI - RÁMA SZÜLETÉSNAPIA.....	102
A TESTVÉREK ÜNNEPE	104
<i>Bhai Dooj</i>	104
<i>Raksábandhan</i>	106
<i>Buddha Purnima</i>	107
DZSHULAN JÁTRÁ - HINTAFESZTIVÁL.....	107
GÍTÁ-JÁYANTI.....	108
GÓVARDHAN-PÚDZSA	108
HANUMÁN DZSÁJANTI.....	109
KUMBHA-MELA.....	109
NAVARÁTRI	111
<i>Sakti és Durgá Pudzsza – ünnep</i>	113
DHANTERAS.....	114
ÖSSZEFOGLALÁS	117

BGF KKFK Elektronikus Könyvtár

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

IRODALOM..... 120

BEVEZETÉS

Szakedolgozatom témájának a hindu viselkedéskultúra bemutatását választottam, mert úgy gondolom, hogy a hinduizmus a legsokoldalúbb, a legszínesebb és a legtoleránsabb vallás a főbb világvallások közül.

További érdekességei közé tartozik az, hogy „lett” és senki nem hozta létre. Maga az egyén dönti el, hogy hisz-e Istenben, és magára az életmódra sincsenek kötelező előírások. Mégis a hinduk mindennapjait, szokásait, az ünnepeiket teljesen áthatja a hit, Isten jelenléte, a vallás.

Kutatásom elsődleges célja a hinduizmus bemutatása a viselkedéskultúrán keresztül. Úgy gondolom, hogy izgalmasabb, szemléltetőbb egy adott vallás, kultúra megismerése annak szokásain, szertartásain, ünnepein keresztül. Eképpen nem csak részletes betekintést nyerhetünk a hindu ünnepek és szokások részleteibe, de megismerhetjük annak eredetét, az ahhoz fűződő legendákat és nem utolsósorban a „háttérben meghúzódó” isteneket, Istent.

Kutatásom másodlagos célja az, hogy megmutassam a hindu hagyományokban, rituálékban mennyire jelen van Isten, mint a mindent ihlető és átható jelenség. A hinduk egy Istenben (Isvara) hisznek, mégis annak megnyilvánult alakjaihoz könyörögnek. Ezért látszik úgy, hogy a hindu vallást istenek hadai népesíti be.

Továbbá célom annak érzékeltetése, hogy a hinduk életét mennyire áthatja a vallás, melynek ékes bizonyítékai a rituálék és ünnepek

A következőkben elsőként áttekintem a hinduizmus főbb jellemzőit, a hindu hitvilág főbb isteneit, majd a dolgozat adta kereteken, lehetőségeken belül bemutatom a szertartásokat, a szokásokat és végül a hindu ünnepeket.

BGF KKFK Elektronikus Könyvtár

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

HINDUIZMUS BEMUTATÁSA

Szanáthana Dharma – Az örök törvény

A több ezer éves múltra visszatekintő hinduizmus a legrégebbi világvallás.

A hinduizmus India hagyományaiból és történelméből sarjadt, i.e. kb. 1800-ban keletkezett, bár alapjairól nincsenek egyértelmű adataink. Legkorábbi ismert elemeivel az Indus-völgyi civilizációban találkozunk. Maga a szó az Indus folyó szanszkrit nevéből, a Szindhuból ered, amelyet az ókori perzsák „Hindu”-nak ejtettek. Hamarosan ezzel a szóval illették India népét is, ma azonban a hindu vallás követőit nevezzük így.

Az indiai gondolkodás, világszemlélet, történetének vallásai ugyanarról a töről származnak, ezt nevezik szanáthana dharmának, az örök, mindenre vonatkozó, mindenre érvényes, egységes törvénynek.

A szanáthana dharma gondolatrendszeréből származnak a Védák útmutatásai, és az azokhoz kapcsolható „vallási” rendszer a bráhmanizmus. Bár e kifejezés nem fedi a hindu vallásrendszer egészét s inkább félrevezető, semmint szabatos műszó.(Baktay-2003. p.5.)

A hinduk vallását nemzetközi tudományos műszóval hinduizmusnak nevezik. Az indiai hindu nem használja, nem ismeri a vallás kifejezést, sőt a vallás fogalmát sem, helyette inkább a dharma kifejezést említi, ami kötelességet, feladatot, törvényt, szabályt jelent.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Hindunak lenni nem jár vallási értelemben vett kötelezettségekkel, ha minden szabad percét a templomban tölti, vagy ha oda sohasem megy el, számára pontosan ugyanannyit jelent. Akár részt vesz a számos ünnepek valamelyikén, akár ha teljesíti kulturális hagyományainak elvárásait, vagy ha nem, az is mindegy. Mindössze egy kritériuma van a hindu emberszemléletnek: vallani és megismerni az emberre, az emberiségre és az egész világegyetemre vonatkozó közös szabályrendszert, törvényt, a szanáthana dharmát.

Vallani, hogy emberi életünket, fejlődésünket az egész univerzumban létező és mindenütt hasonló törvények irányítják. (Kozma-2001)

A hinduizmus alapfilozófiája

A Brahman (Világlélek) maga a hiperabszolút valóság. A lényeknek életet adó lélek (dzsivah), vagy másképpen „önvaló” (átman) azonos vele.

A vaisnava (Visnu-hívők) iskolák szerint egy élőlény bármilyen hatalmas is legyen, sohasem válhat egyenlővé a Legfelsőbb Úrral. A személytelen iskola szerint azonban az egyéni lélek az önmegvalósítás egy bizonyos pontján egy-egyé válhat Istennel.

A hinduizmus filozófiai iskoláinak közös megértése az, hogy az élőlények nem azonosak az anyagi testükkel. Természetük szerint örök, változatlan és személyiséggel rendelkező egyedek, akik valójában sohasem pusztulnak el. Az örök léleknek e felsorolt transzcendentális tulajdonságai az anyagi természet hatására befedődnek, s a szentírások ennek az anyagi illúzióknak, feledékenységnek a szertefoszlatását szorgalmazzák a különböző lelki folyamatok révén.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

A Védák kijelentik, hogy az anyagi világ szenvedései közepette megzavarodott élőlénynek egy hiteles tanítványi láncolathoz tartozó lelki tanítómesterhez kell fordulnia annak érdekében, hogy megérthesse az önmegvalósítás tudományát. (Baktay-2000)

Karma

A karma az ok és hatás törvénye. A megfelelő hindu szentírások elmondják, hogy bármit tegyen is az ember, az később vissza fog hatni rá, s ha nem ebben az életében, akkor következő születései valamelyikében. Az egyéni lélek időtlen idők óta cselekszik az anyagi világban, s élvezi vagy elszenvedi tetteinek visszahatásait. Tettei okozzák azt, hogy egyik anyagi testből a másikba vándorol. A jámbor és a bűnös tettek egyaránt a lélekvándorlás kerekéhez kötözik az embert, hiszen mindkettőnek megvan a visszahatása, amelyet itt, az anyagi világban kell elfogadnia. Lehet az akár kellemes visszahatás vagy esetleg valami szenvedés, mindkettőnek az az eredménye, hogy az élőlénynek újra meg kell születnie az anyagi világban, hogy élvezze vagy elszenvedje tetteinek gyümölcsét. (Baktay-2003)

Mindenki maga teremti meg saját karmáját, sorsát annak a vágyának köszönhetően, hogy meghatározott módokon élvezni akarja ezt a világot. A szentírások szerint az élőlény egyedül saját maga felelős a karmájáért. Mindenki a maga szerencséjének a kovácsa. Az élet célja az, hogy megszabaduljunk ettől a karmától, s ezzel felszabaduljunk az ismétlődő születés és halál körforgásából (szamszára).

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Az ember nem szabadulhat meg a karmától csupán azzal, hogy feladja a munkát és más tevékenységeket. Amíg cselekedetei nem válnak transzcendentálisá azáltal, hogy az Istenség Legfelsőbb Személyiségét szolgálja, még a tétlensége is anyagi eredményeket fog szülni. A Legfelsőbb szolgálatával az ember megtisztul előző életeinek minden visszahatásától, s a vallásos élet elveinek elfogadásával már nem követ el karmikus tetteket. Az Isten-tudatban cselekvő ember transzcendentális tevékenységeket végez. E tetteket olyan tevékenységeknek tekintik, amelyeknek nincs visszahatásuk.

Szent szövegek

Védák

A Védák a hinduizmus szentírásai. Nyelvük a szanszkrit, a világ egyik legősibb nyelve. A véda szó azt jelenti, hogy "tudás". A himnuszoknak és rituális énekeknek ezt a gyűjteményét az árja isteneknek bemutatott áldozatok során énekelték.

Négy Véda van, a Rig-véda, a Száma-véda, a Jadzsur-véda végül az Atharva-véda.

Mindegyik két részből áll: a samhítából, amelyben a himnuszokat, vagy a mantrákat éneklük meg, és a bráhmanákból, ezek tartalmazzák a kommentárokat.

A hinduk hite szerint a Védákat nem írták, hanem meghallották, azaz „kinyilatkoztatták” (srutri), az istenek ereje ezekben a kinyilatkoztatásokban rejlik.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

A védikus irodalom legfontosabb célja az, hogy az embereket felvilágosítsa az önmegvalósításról, valamint az anyagi kötöttségektől és szenvedésektől való megszabadulás (mókša) tudományáról. A Védák azt tanítják, hogy az anyagi test és ez a világ csupán átmeneti, míg a lélek örök, s eredeti otthona a lelki világ, ahová meg kell próbálnia visszatérni. Ennek legeredményesebb útjának Isten szolgálatát tartják.

A Védákat örökkévaló szentírásoknak tekintik, amelyek magától a Legfelsőbbtől származnak. Száraz anyagi logikával vagy tapasztalati úton nem lehet megérteni ezeknek az írásoknak a mondanivalóját. Úgy tartják, hogy a közönséges, materialista gondolkodású emberek számára mindez felfoghatatlan. A Védák tudását teljesnek és csalhatatlannak tekintik, amely megértésének hiteles módja az, ha valaki megfelelő, autentikus forrásból, egy lelki tanítómestertől hallja azt. (Glasenapp-1981)

Upanisádok

Az upanisádok java része az i.e. 7-5. században jött létre, a Védák utolsó fejezeteként. A más néven védantáknak („A Védák összefoglalásai”-nak) emlegetett szövegek Tartalmukban és hangvételükben igencsak eltérnek a korábbi Védáktól. A régebbi rituális áldozatokkal összefüggő kérdéseket itt a filozófiai és misztikus problémák váltották föl. Az upanisádok 108 fejezete kulcsfontosságú a kései hinduizmus szempontjából, igen sok magyarázó szöveg készült hozzájuk. (Waterstone-1996)

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való

megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Puránák

A Purána szó azt jelent, hogy "ősi", s az e néven ismert védikus szentírások Transzcendentális végkövetkeztetéseket hirdető történeteket tartalmaznak. Általában Isten különböző inkarnációinak, valamint híveinek a cselekedeteit írják le. Tizennyolc fő Purána van, amelyek közül hat Visnuval, hat Sivával, hat pedig Brahmával foglalkozik. Általában kérdések és az azokra adott válaszok formájában íródtak. A különböző Puránákat különböző istenségekről nevezték el. A bennük foglalt transzcendentális tudás segít megérteni a Védák mondanivalóját. A legmagasabb szintű Puránának a Bhágavata Puránát vagy más néven Srímad-Bhágavatamot tartják, amely a tökéletes lelki élet útjáról tanít.

Hősköltemények

Mahábhárata

A Mahábhárata India talán leghíresebb történelmi eposza. Vjászádéva állította össze szanszkrit nyelven. Azt mondják, hogy 110 000 versével a világirodalom legterjedelmesebb alkotása. Valószínűleg az i. e. IV.-III. században kezdtek lejegyezni, az idők során számtalanszor hozzáírtak, készen csak a Gupta-dinasztia uralkodásának végén, a IV. században lett. Az anyag nagy része azonban még ennél is ősbib, a védikus időkből származik. Egyes részeit már i. e. 1000-ben is ismerték. A Bharata szó India eredeti neve, illetve arra az uralkodó dinasztíára is utal, amelynek élén Bharata Mahárádza, a világ akkori legfőbb uralkodója volt. A Mahábhárata cím így a "Hatalmas India" történetét

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

vagy "Bharata nagy nemzetségét" jelenti. Ez a mű Pándu király (Bharata nemzetségének egyik tagja) öt fiáról - Judhisthiráról, Bhímáról, Ardzsunáról, Nakuláról és Szahadéváról -, valamint a kuruksetrai csatáról szól. Az eposz Krisnát, mint népének vezetőjét és a Pándavák szövetségesét mutatja be. Eleinte inkább emberfölötti harcos, mint isten, de fokozatosan az emberiség isteni tanítójává fejlődik.

Bhagavad-gítá

A Bhagavad-gítát India Bibliájának tartják. Ez az egyik legnépszerűbb szentírás, amely nemcsak a hinduk körében, de az egész világon rendkívüli tiszteletnek és érdeklődésnek örvend. E könyv a Mahábhárata című óind eposz legfontosabb része, amely a védikus szentírások lényegi tanításainak összefoglalása. A 18 fejezetből és 700 versből álló művet filozófusok, irodalmárok, történészek és az abszolút tudás után kutató emberek sokasága tanulmányozza. Cselekményének keretét az ötezer évvel ezelőtt lezajlott kuruksetrai csata szolgál, amely a Pándava- és a Kaurava-dinasztiák között dült. A hagyomány szerint a tizennyolc napig tartó csatában mintegy 64 millió ember pusztult el. Bár a modern tudomány e csatát pusztán allegorikusnak, jelképesnek tekinti, a védikus kultúra követői úgy tartják, hogy valódi történelmi eseményről van szó.

A Bhagavad-Gítá tanításának lényege az, hogy az emberi lélek a Mindenséget éltető Egyetemes lélekkel, Istennel azonos. A régi hindu bölcsek szerint nem az istenséget ruházták fel emberi elemmel, hanem megfordítva, istenivé magasztosították az embert. (Baktay-2000)

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Rámájana

Rámájana a Mahábhárata mellett a másik nagy szanszkrit eposz. Az epikus költemény magvát az i. e. IV. században a királyi udvarban működő bárdok adták elő mint világi történetet. A századok folyamán azonban mindinkább előtérbe került a történet vallási jellege. A főhős, Ráma, harcos uralkodóból harcos istenné lett. Az i. e. IV. Századra Rámát Visnu isten hetedik reinkarnációjaként tisztelték.

Mindazonáltal a Rámájának erősek a védikus valláshoz fűződő kapcsolatai. Az elején például Ráma neve gyakran kapcsolódik Indráéhoz, a dicső védikus napistenéhez, valamint a gonosz elleni harchoz. Ráma vitéz harcos, aki sohasem habozik, hogy íját megfeszítse, ami egyértelmű válaszvonalat húz a jó és rossz között.

Isten fogalma a hinduizmusban

A hinduizmus teopantizmus, ami azt vallja, hogy minden isten, isten mindenhol jelenlévő, mindent átható, az igazi valóság. (Szász-előadások)

Isten, Brahman létezik megnyilvánult, és megnyilvánulatlan formában. A Brahman a világegyetem létezésének ősoka, magja, múltja, jelenje és jövője egyben. önmagában teljes, minden létezőben működő és egyben működtető energiaként van jelen, de nem válik személyessé, csak önmagában nyilvánul meg.

A Brahman tehát nem létezik, mert a létezés más okozat, melynek előfeltétele a lét. A Brahman nem lehet létező, hiszen önmagában foglalja mindennek okát

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

és okozatát, vagyis maga a lét, mindennek oka és forrása. Leírni csak negatív módon tudjuk, a „felfoghatatlan”, a „megnyilvánulatlan”, a „haláltalan”, az „oszthatatlan”, a „határtalan” ..stb. Annyira fölötte áll minden emberi megérthetésnek, hogy még az Egység fogalma sem fejezheti ki. Az „egy” mér elhatárolt, emberileg felfogható gondolat, ezért Brahmant Advaitának, „kettősség nélküli valónak” mondják. (Baktay-2000)(Eliade-1995)

A hármasság – Isvára trimurti

Az Isten (Isvara) tökéletes és végtelen hatalmának három alapvető megnyilvánulása öltött alakot a Trimurtiban. A Brahman megnyilvánult formáját az indiai gondolkodás hármasságnak látja, melynek oka azonban egy.

Így az isteni hármasság elkülönülése:

Brahmá - a teremtő

Visnu – a fenntartó

Siva – a pusztító, de egyben megújító.

Az isteni háromság, noha a létezés legmagasabb foka, mégsem halhatatlan, nem vonhatja ki magát a világban mindenre egyformán érvényes törvény, a Dharma alól, tehát létesülése emberi mértékkel aligha mérhető, ideje szinte felfoghatatlan, de léte nem korlátlan.

Brahmá személye, miután szerepe csupán a teremtés művéhez fűződött, szükségképpen háttérbe szorult Visnu és Siva megjelenéseivel szemben. Ez a két utóbbi megnyilvánulás szemléletesebb, jelenvalóbb. A hinduság manapság is két fő szektára tagozódik, ezek: a vaisnava (Visnu – hívő) és saivaja (Siva-hívő) főcsoportok. A vaisnavák és saivják vallásos világnézete lényegében

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való

megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

azonos, hiszen ugyanazon egység más-más megjelenését állítják vallási szemléletük központjába. A Visnu-követő is tiszteli Sivát, Siva híve pedig Visnut. A két fő szekta hívei nem tartják egymást eretnekeknek, egymás kultuszait nem tekintik a magukéival ellentétesnek. Csak a szemlélet külső jellegében, a kultusz követésének módjában, eszközeiben van különbség a két szekta közt. Ezért nem túl szerencsés szektákról beszélni, hiszen a szekták közt mindig ellentét, úr tátong. Helyesebb a visnuizmust és a sivaizmust a hindu vallásrendszer két, egymást kiegészítő ágazatának nevezni.

Háromjuk közül Visnu az, aki a védikus irodalom szerint az Istenség Személyisége, Siva és Brahmá pedig általa felhatalmazott félistenek. Így Brahmá az univerzum változatosságának és az élőlényeknek a megteremtője, Siva pedig az anyagi világ elpusztítója. Bár Visnu a kozmikus megnyilvánulás és az élőlények fenntartója, valójában ő a végső oka a teremtésnek és a pusztításnak egyaránt. Az anyagi természetben működő kötőerők, amelyek az élőlényeket erőszere csomózott kötelekként lekötik az anyagi világba, szintén e három istenség irányítása alatt állnak. A jóság kötőerejét Visnu, a szenvedély kötőerejét Brahmá, a tudatlanságét pedig Siva irányítja. (Baktay-2000)

A hindu istenalakok

Krisna

Krisnát a hinduk többsége a legfelsőbb Istennek, az Istenség Legfelsőbb Személyiségének fogadja el, aki Vaszudév és Dévaki fiaként jelent meg itt a földön. Testének színe

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

olyan, mint a friss esőfelhőé, amint azt a képen is láthatjuk.

Az öt ábrázoló képeken három helyen meghajló formában láthatjuk, amint éppen fuvolázik, elbűvölve ezzel lakhelyének, Vrindávanának minden lakóját. A templomokban imádott műrtija mellett gyakran látható örök társa, Rádháráni, aki az Isten iránti végtelen szeretet példája. Krisnát a különböző festményeken gyakran a tehénpásztorlányokkal (gópikkal) táncolva, vagy a tehénpásztorfiúkkal játszadoxva, illetve a kuruksetrai csatamezőn kedves barátja, Ardzsuna harci szekerét hajtva ábrázolják. Gyakran látható tehennel körülvéve, hiszen tehénpásztorfiúként született. Múrti (szobor) formájában pedig előszeretettel jelenítik meg kisedeként, amint egyik kezében édességet tartva mászik, megörvendeztetve szülei és hívei szívét.

Krisna Mathura városában, Uttar Pradesh államban (India) jelent meg, körülbelül ötezer évvel ezelőtt. Kedvteléseinek nagy részét Vrindávanában végezte. E két hely még ma is létezik, s évente zarándokok milliói látogatják meg a lelki tisztulás érdekében. Földi jelenléte alatt megölte a gonosz Kamszát, Mathura királyát, valamint sok más démont is, hogy megvédje híveit s a veszélybe került tiszta, vallásos elveket. Elbeszélte a Bhagavad-gítát, melyet az hinduizmus Bibliájának tekintenek.

Krisna, Brahmá - az univerzumot és az élőlényeket megteremtő félisten - minden napjában csupán egyetlen alkalommal jelenik meg, vagyis a mi időszámításunk szerint 4 milliárd 320 millió évente egyszer. A Srímad-

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Bhágavatam szerint Krisna minden avatára (inkarnáció) végső forrása. Ezért nemcsak a belőle közvetlenül kiáradó Visnu-avatárok (három Visnu-forma), hanem Visnu minden inkarnációja is jelen van benne. Amikor Krisna eredeti formájában megjelenik a világban - amely örök léttel, teljes tudással és boldogsággal rendelkező lelki test -, akkor a többi inkarnáció minden jellegzetessége jelen van benne. Krisnát így az eredeti személyként megszületetlennek és örökkévalónak tartják, s aki a végső eredete az anyagi és a lelki világnak. Erről a Bhagavad-gítá és más védikus írások is említést tesznek. Bár hatalma és fensége felfoghatatlan, kedves tulajdonságai inkább tiszta szeretetet és ragaszkodást ébresztenek iránta híveiben, mint tiszteletet, amely esetleg gátja lehet a vele való bensőséges kapcsolat kialakításának. Krisna arcát csodálatos ékszerrek díszítik, füle nagyon szép, orcái pedig ragyogóak. Mosolya mindenki számára vonzó. Krisna arcának és testének látványa teljes elégedettséggel tölti el az élőlényeket. (Kingsland-2000).

Felnőve, a Yadu-dinasztia királyaként Krisna 16.108 nőt vett el feleségül. Dvarakában fő hitvese Rukminí volt, aki Laksmínak, a szerencse istennőjének az inkarnációja. Bhiszaka, Vidarbha királyának lányaként született meg. A Krisna-templomokban néha Rukminí murtija is látható. Rukmininek tíz fia született, akik közül a legidősebb Pradjumna. Egyetlen lányát Csarumatinak hívták.

Krisna kedvtelése

Krisna Dévakínak, Vaszudéva feleségének gyermekeként született meg mathurai fogságuk ideje alatt. Bár a szentírások szerint ő örök, céljának beteljesítése érdekében elfogadta ezt a szerepet. Vaszudévát és Dévakit azért vetették börtönbe, mert egy jóslat szerint kettejük nyolcadik gyermekének, Krisná-

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

nak kellett majdan megölnie a gonosz Kamsza királyt. Krisna születésekor a börtön kapui misztikus módon megnyíltak, az örök pedig mély álomba merültek. Vaszudéva kísértelt a börtönből, s elvitte Krisnát a Jamuná folyó túlsó partjára, Gokula városába. Ott mostohaszüleire, Nandára, a pásztorkirályra és feleségére, Jasodára bízta őt, akik odaadó szeretettel viselték gondját a gyermek Krisnának. Amikor Vaszudéva megérkezett Gokulába, Jasodát mély álomban találta, mivel éppen előtte hozott a világra egy leánygyermeket. Ekkor Vaszudéva kicserélte Krisnát a kislánnyal, s a leánygyermeket magához véve visszatért a börtönbe. Amikor Kamsza megtudta, hogy megszületett Dévakí nyolcadik gyermeke, nyomban elrohant a börtönbe. Megragadta a kisbabát, hogy megölje, de a gyermek, kicsúszva kezéből, a levegőbe emelkedett. A kislány - aki valójában az anyagi energia istennője, Durgá volt - ekkor felnőtt nővé változva így szólt: "Kamsza, te ostoba! Nem ölhetsz meg engem! A gyermek, aki végezni fog veled, már megszületett valahol, s biztonságban van."

Krisna gyermekkorát Vrindávanában töltötte Nandával és Jasodával. A Vrindávanában eltelt évek alatt Kamsza számos démont küldött oda, hogy megöljék Krisnát. Először Pútanát, a rút boszorkányt küldte el, aki egy gyönyörű nő alakját felvéve közelítette meg őt. Felajánlotta, hogy anyjaként megszojtatja a kis Krisnát, miközben a mellét, melyet neki ajánlott, méreggel kent be. Krisna azonban a tejjel együtt az élethevegőt is kiszívta a veszélyes démon melléből.

Később megölte Trinávartát, a széldémont is, aki megragadta Krisnát, s elrepült vele. Megsokszorozva a súlyát, Krisna nagyon nehezzé vált, s így a démon a földre esett és meghalt. Aghászura démon egy hatalmas kígyó alakjában lenyelte Krisnát és tehénpásztorfiú barátait. Krisna ekkor Aghászura gyomrában a sokszorosára növekedett, a halálát okozva ezzel. Arisztászura, a

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

bikadémon és Késí, a lódémon szintén megtámadták Krisnát, de az ő sorsuk is hasonlóan alakult.

Megbüntette Káliját is, aki egy sokcsuklyás kígyó volt. Ez a kígyó megmérgezte a Jamuná folyót, számos élőlény halálát okozva ezzel. Krisna a kígyó fején táncolva végül meghódolásra kényszerítette Káliját, aki megértette, hogy ő az Istenség Legfelsőbb Személyisége.

Kedvtelései a tehénpásztorfiúkkal, a tehenekkel és a gópikkal (tehénpásztorlányokkal) az indiai művészetek kedvelt témáit alkotják. Festmények, kézimunkák, faragványok ábrázolják Krisnát, amint a tehénpásztorlányokkal táncol. Ezt a táncot rászta-táncnak hívják. Krisna kiterjesztette magát sok-sok formába, s minden egyes pásztorlányka mellett ott volt a táncban. A leánykák mindegyike úgy gondolta, hogy Krisna csak vele táncol, s ettől nagyon boldogok voltak.

Egy napon Krisna megkérte apját, Nanda Mahárádzsát, hogy hagyja abba Indrának, az eső félistenének imádatát, s helyett imádj a Góvardhana-hegyet, amely egy szent hegy Vrindávanában. Nanda Mahárádzsza teljesítette szeretett Krisnájának kérését, amelytől azonban Indra, a félistenek királya nagyon dühös lett. Szakadó esőt zúdítva Vrindávanára megpróbálta elpusztítani a város lakóit. Krisna azonban felemelte a Góvardhana-hegyet, s mint egy esernyőt, Vrindávana lakói fölé tartotta. Ezt a kedvtelést számos festmény és szobor ábrázolja.

Krisna ezt követően elment Mathurába, hogy megölje Kamsza királyt. Huszonnyolc éves koráig Mathurában maradt, ezután pedig Dváarakába költözött. A kuruksetrai csatában kedves híve, Ardzsuna harci szekerét hajtotta. E csata előtt mondta el a híres Bhagavad-gítát, amely a hindu vallás és filozófia alapjának tekinthető.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Rádhárání

Rádhá és Rádhiká neveken is ismerik. Ő a vrindávanai tehénpásztorlányok (gópik) közül a legfontosabb. Krisna fő kedvese, akit gyakran láthatunk Krisnával együtt a templomok oltárán. Rádhárání Krisna társa a vrindávanai kedvtelések során. Mindig gyönyörű nőként ábrázolják. Isteni személyisége nagyon fontos Krisna hívei számára, mert úgy tartják, hogy Rádhárání kegye nélkülözhetetlen ahhoz, hogy valaki megközelítse Krisnát. Krisna és Rádhárání kapcsolata az Isten iránti szeretet végtelen aspektusait mutatja be, amelyről a hinduizmus "bhakti" irányzata tanít részletesen.

Visnu

Ő az anyagi teremtés fenntartója. Etimológiailag a Visnu szó azt jelenti, hogy "aki mindent áthat, mindenbe behatol". Ő a hinduizmus három fontos istensége (Brahmá, Siva és Visnu) közül az egyik. Brahmá és Siva, akik az anyagi világban ható szenvedély és tudatlanság működéséért felelősek, csupán félistenek, Visnu pedig a Legfelsőbb Úr megnyilvánulása, aki az összes félistennek (Brahmának és Sivának is) az irányítója. Ő maga a jóság minőségének irányításáért felelős. Legfelsőbb Úrként teljes mértékben rendelkezik a hat fenséggel, amelyek a gazdagság, a hatalom, a szépség, a hírnév, az erő és a lemondás. Lemondott, mivel semmihez sem ragaszkodik az anyagi világban, bár minden az övé.

Visnunak egy másik közismert és igen népszerű neve Náráyana. A szó a következőket jelenti:

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

- a) aki az okozati vizeket választotta lakhelyéül (Visnu az okozati óceánon fekvé teremti meg az univerzumokat);
- b) aki minden emberi lény lakhelye;
- c) aki az emberek szívét választotta lakhelyéül; vagy
- d) aki minden ember végső célja.

Az előző ciklusbeli univerzum elpusztítása után és a következő univerzum megteremtése előtt Náráyana, a Legfelsőbb Istenség elaludt hatalmas, Ananta Sésa nevű kígyóágyán, mely a Ksíramudra (tejóceán) vizén lebeg. Egyik lábát hitvese, Laksmí ölében pihenteti, aki lágyan masszírozza azt. Ahogyan így álmodik a következő teremtésről, egy lótuszvirág sarjad köldökéből, melyen Brahmá istenség ül. Miután felébred, arra utasítja Brahmát, hogy folytassa a teremtés folyamatát.

Visnu az anyagi teremtés érdekében három formában nyilvánul meg. Ezek a formák teremtik meg és tartják fenn az univerzumot. Az első forma Mahá-Visnu, vagy más néven Káranodakasáji-Visnu, aki az Okozati-óceánon egy kígyóágyon fekvé, pusztán ki- és belélegzésével teremti meg és pusztítja el az univerzumokat. A kígyóágyat Ananta Sésa, Visnu kígyó alakú kiterjedése alkotja.

A második forma Garbhodakasáji-Visnu, aki behatol minden univerzumba, és megteremti bennük az élőlényeket. Harmadik formájában Ksírodakasáji-Visnuként megjelenik minden élőlény szívében (sőt behatol minden atomba is), s ezért az élőlények Felsőlelkeként is ismeretes. E Ksírodakasáji-Visnuból terjednek ki mindazok az isteni formák, amelyek a későbbiekben "Visnu inkarnációiként" fognak részletesebben szerepelni.

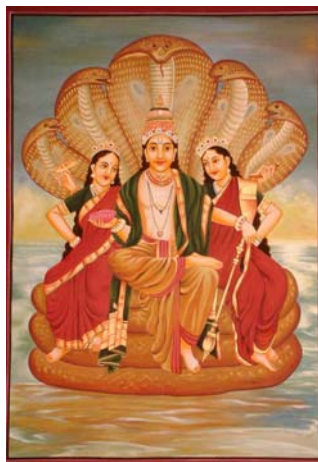
Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való

megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

A Garbhodakasáji-Visnu köldökéből kinövő lótuszvirágon születik meg Brahmá, az első élőlény, aki teremtő hatalmat kapva folytatja az univerzumon belüli teremtés folyamatát, létrehozva más élőlényeket (pl. a félisteneket) és megteremtve az univerzum változatosságát.

Visnu örök társa Laksmí, a szerencse istennője, akit Srídévinek is neveznek. Srídévi általában kinyílt lótuszvirágot tart a kezében. Visnu másik hitvese Bhúdévi, kezében kék lótuszvirággal (melynek szirmai néha össze vannak csukódva). Ha mindkét hitves jelen van az Úr Visnuval, akkor Laksmí a jobb oldalán, Bhúdévi pedig a bal oldalán áll, amint az alábbi kép is mutatja. Gyakran láthatjuk őket úgy is, ahogy a kígyóágyon fekvő Visnu lábainál ülve szolgálják őt.

Visnut általában négy karral ábrázolják, melyekben kagylókürtöt (sankha), harci korongot (csakra), buzogányt (gada) és lótuszvirágot (padma) tart. Harci korongját Szudarsannak, buzogányát pedig Kaumodakinak hívják. Van egy Nandaka nevű fja is. Visnu, ahogyan Krisna is, kék színű, és sárga ruhát hord. Mellkasán a Kaustubha nevű ékszert viseli. Néha nyolc karja is lehet, ame-

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való

megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

lyekben kagylókürtöt, korongot, buzogányt, lótuszvirágot, íjat, nyilat, kardot és pajzsot tart.

A buzogány és a korong azt jelképezik, hogy megbünteti a démonokat és a gonosztevőket. A lótuszvirággal és a kagylókürttel megáldja híveit. Amikor valamely inkarnációja megjelenik ezen a bolygón, amellet, hogy elpusztítja a démonokat, a vallásos elvek ellenségeit, híveit is megvédi.

Visnu arca vidám, s a lótusz virágához hasonlít. Mellkasán a Srívatsza jelet viseli, amely egy fehér szőrtincs. A ragyogó Kaustubha drágakő ékkövekkel és gyöngyökkel díszítve függ nyakában, amely mellett gyönyörű virágokból készült füzér emeli ki arcának szépségét. Azt tartják, hogy az Úr Visnu mosolygó arca az egész világnak örömet szerez.

Visnu inkarnációi

Visnu inkarnációit – melyeket a fenti kép ábrázol - avatároknak nevezik, amely arra utal, hogy az anyagi világban megjelenve nem fogadnak el anyagi testet, hanem saját lakhelyükről, saját transzcendentális testükben "szállnak alá". Ezt néha tévesen úgy értelmezik, hogy az avatár olyan inkarnáció, aki húsból, vérből és csontokból álló anyagi formát vesz fel. Valójában azonban Visnu avatára egy magasabb régióból, a transzcendentális birodalomból száll alá, hogy egy adott szerepben végrehajtsa a küldetését, feladatát. Visnu a le-

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

írások szerint akkor száll alá a Földre, amikor a vallás gyakorlása hanyatlik, a vallástalanság pedig eluralkodik a világon.

A Védákban az áll, hogy bár egy, második nélkül, mégis számtalan formában nyilvánítja meg magát. Minden egyes inkarnációnak van egy bizonyos küldetése, melyről a kinyilatkoztatott szentírások részletesen beszámolnak. Ezen inkarnációk mindegyike csak annyit beszél a vallásos elvekről és az emberiség kötelességeiről, amennyit az emberek adott körülményeik között megérthetnek. A cél azonban mindig ugyanaz: az embereket az Isten-tudat útjára vezetni, s arra ösztönözni őket, hogy engedelmeskedjenek a vallás elveinek.

Visnu néha személyesen száll alá, néha pedig hiteles képviselőjét küldi el fia vagy szolgálja alakjában. Előfordul, hogy saját maga jön el, de rejtett formában. Ezen inkarnációk - amelyek mindegyikének az Isten-tudatnak az emberi társadalomban való felébresztése a célja - száma határtalan, de van tíz fő inkarnáció, akiknek a szentírások ki-tüntetett szerepet tulajdonítanak. Matszja, a hal, Kúrma, a teknős, Varáha, a vadkan-inkarnáció, aki megölte a Hiranyáksa nevű démont, s megmentette a Földet. A következő az ember-oroszlán Naraszimha, aki megölte Hiranyakasipu démont, s megmentette tiszta hívét, Prahládot. Az ötödik inkarnáció Vamana, aki három lépés földet koldult Bali Maharádzsától, a démonok királyától, hogy visszaszerezze az általa meghódított világot a félistenek számára. A következő Parasuráma ("csatabárdos Ráma"), aki, bár bráhma-naként a bölcs pár, Dzsamadagni és Rénuká fiaként született, huszonegyszer pusztította el a Kártavírya által vezetett, hatalmukkal visszaélő ksatriyákat (a harcos társadalmi rendet). A hetedik inkarnáció Rámacsandra, aki, bár Visnu inkarnációja, az ideális király szerepében tanította és mutatta be a vallás elveit. Tetteit a híres óind eposz, a Rámájana beszéli el. Balaráma a nyolcadik inkarnáció, akit Krisnával együtt szoktak említeni a hinduizmusról szóló könyvek. Balaráma Krisna testvére. Vannak, akik Krisnát

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

is csupán Visnu egyik avatárjának tartják, a vaisnavák (Visnu-hívők) nagyobb része azonban az eredeti Istenként, Visnu forrásaként tekint rá. A kilencedik avatár Buddha, a tizedik pedig Kalki, aki a Kali-juga (a jelen, 432000 évig tartó világekorszak) végén elpusztítja majd a démonikus népességet.

A főbb inkarnációk mellett, számtalan más inkarnáció is létezik. Amellett, hogy Visnu néha személyesen jelenik meg transzcendentális testében, gyakran úgynevezett saktyávésa avatárként is megnyilvánul. A saktyávésa avatárok Visnu hatalmának inkarnációi, akik az ő erejével, hatalmával felruházott élőlények. Az egyéni élőlények (a különböző anyagi létformában lakozó lelkek) szintén Visnu szerves részei, de nem olyan hatalmasak, mint ő. Ezért, ha valamelyiküknek Visnu különleges hatalmát kell képviselnie itt az anyagi világban, az csak úgy lehetséges, ha Visnu maga hatalmazza fel őt személyesen.

A következőkben Vinsu legismertebb inkarnációit mutatom be.

Ráma

Ő a híres óind eposz, a Rámájana hőse. Raghunáthának, a Raghu-dinasztia urának és Rámacsandrának is nevezik. Ajódhjában jelent meg Dasaratha király fiaként, feleségét pedig Szítának hívták.

Rámacsandrát a templomi oltáron gyakran hitvesével, Szítával, öccsével, Laksmannal és majom szolgájával, Hanumánnal együtt lát-hatjuk (Szítá-Ráma-Laksman-Hanumán múrtiként). Két karja közül az egyikben íjat tart. Felesége, Szítá a bal oldalán áll, gyakran kék lótuszvirággal a kezében. Jobb oldalán Laksman áll, aki íjat és nyilakat tart. Hanumán Rámacsandra előtt térdel.

Apjának, Dasaratha Maharádzsának három felesége volt, akiktől négy fia született. Egyik felesége, Kajkéjí nagyon szépen szolgálta Dasarathát, s ezért egy

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

áldást kapott tőle. Kajkéji azonban azt kérte Dasarathától, hogy hadd kapja meg az áldást egy későbbi időpontban, amikor nagyobb szüksége lesz rá. Évek múltán elérkezett a legidősebb fiú, Rámacsandra koronázásának ideje. Kajkéji ekkor arra kérte férjét, hogy az elmaradt áldás beteljesítéseként Rámacsandra helyett az ő saját vér szerinti fiát, Bharatát ültesse a trónra, Rámacsandrát pedig küldje el a vadonba tizennégy éves száműzetésbe. Ekkor Dasaratha Mahárádzsa, hogy ígéretét teljesítse, megparancsolta Rámacsandrának, hogy hagyja el a birodalmat, s tizennégy évig ne is kerüljön elő.

A száműzetés évei alatt Rámát Laksman és Szítá is elkísérték. Egyszer Maricsa démon egy aranyszínű őz formáját felvéve megpróbálta elcsalni Rámát. Rámacsandra, látva a csodálatos őzet, a nyomába eredt, hogy fogjul ejtse, s ajándékként örömet szerezzen vele Szítának. Miközben az őzet hajtotta, a tízfejű démon, Rávana elrabolta Szítát. Ráma és Laksman átkutatták az egész erdőt, hogy megtalálják Szítát, de csak a haldokló madárral, Dzsatájával találkoztak, aki végzetesen megsebesült, miközben megpróbálta megakadályozni Szítá elrablását.

Ráma ezidőtájt barátkozott össze Szugrívával, a majomkirállyal. A majomkirály és alattvalói nagy segítséget nyújtottak Rámacsandrának Szítá felkutatásában. Hanumán, az Ráma örök szolgája végül megtalálta Szítát Rávana fővárosában, Lanka (a mai Ceylon) szigetén. A tengerhez érve Rámacsandra és a majomhadsereg kövekből olyan lebegő hidat építettek, amelyen India partjáról át tudtak kelni Sri Lankára. Ez a mai Rámésvaram városánál történt.

Rámacsandra Laksmannal és a majomhadsereggel elpusztította Rávanát és egész hadseregét, Vibhisant, Rávana öccsét pedig Lanka királyává koronázta. Vibhisan Ráma odaadó híve volt, aki így segített legyőzni a gonosz Rávanát. A háború végeztével s a tizennégy éves száműzetés elteltével Ráma visszatért

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

királyságába, Ajódhjába, ahol testvére, Bharata már nagy szeretettel várta, hogy visszaadhassa neki az őt megillető trónt.

Buddha

Buddha Visnu kilencedik inkarnációja. Sziddhártha Gautama, akit később Buddhának neveztek, i. e. 563 körül egy harcos ksatrija rendben jelent meg (a Mahabodhi Társaság i. e. 624-et fogad el) Lumbiniben, a mai Nepál területén. Tizenhat éves korában megházasodott, s egy fia született. Mikor betöltötte a huszonkilencedik évét, elhagyta otthonát, hogy megkeresse a választ élete alapvető kérdéseire. Hat évvel később eljutott Bodh Gayába, ahol egy bodhi fa alatt ülve mély meditációba merült. Meditációja során egy Mara nevű démon megkísértette, felajánlva neki mindent, ami kívánatos lehet ebben a világban. Buddha visszautasította a démon javaslatát, s nem fogadta el a felajánlott javakat. Röviddel ezután Buddha elérte a megvilágosodást.

Ezeket a jeleneteket India-szerte sok buddhista faragvány megörökítette. Buddhát általában lótuszon ülve, sárga ruhában ábrázolják. Kezei védelmező és áldásosztó helyzetben vannak.

Életében saját felfogását prédikálta az erőszakmentesség elvéről, elítélve a Védákban szentesített állatáldozatokat. Abban az időben, amikor Buddha megjelent, az emberek védikus áldozatok ürügyén korlátlanul gyilkolták az állatokat, hogy féktelen nyelvüket kielégítsék. Buddha, szembeállva e gyakorlattal, az erőszaknélküliségről prédikált. Tanításaiban kétségbe vonta a Védák tanait, s az állatmészárlás kedvezőtlen pszichológiai hatásait hangsúlyozta. Úgy tartják, hogy Buddha azért jelent meg a világban, hogy ezt a folyamatot megállítva megalapozza az erőszaknélküliség védikus alapelvét.

Filozófiáját ateistának nevezik, mert sem a Legfelsőbb Úr, sem pedig az örök egyéni lélek létezését nem fogadja el, s így kétségbe vonta a Védák tekintélyét

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

is. Azt mondják, hogy Visnu Buddhaként becsapta az ateistákat, azzal, hogy látszólag megtagadta a Védákat. Tanításain keresztül mégiscsak a vallásos út felé vezette az embereket azáltal, hogy az "ahimszá", az erőszakmentesség útjának elfogadására ösztönözte őket.

Laksmí

Laksmí Visnu hitvese, aki a gazdagság és a szerencse istennője. Az ábrázolásokon vagy a lábainál foglal helyet, vagy mellette áll illetve ül. Látható úgy is, amint Visnu mellkasára dől. Amikor valamely templomban Visnuval együtt imádják, akkor kettő, amikor pedig egyedül, akkor négy karja van. A tejóceánból jelent meg, amikor a félistenek és a démonok a nektárt köpülték.

Laksmít rendszerint elbűvölően gyönyörűnek írják le, amint egy lótuszon áll vagy ül, s gyakran lótuszvirágot tart a kezében, ezt az alábbi kép megfelelően szemlélteti.

Talán ezért is hívják Padmának vagy Kamalának is. Amikor négy karja van, két felső kezében lótuszokat tart, az alsó kettő pedig áldásosztó helyzetben van, vagy aranypénzek hullnak belőlük.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Általában ragyogó arany színű. Laksmít gyakran láthatjuk a képeken derékig vízbe merülve, két oldalán egy-egy elefánttal, amelyek vizet permeteznek rá. Rukminí, Krisna dvárakái felesége, valamint Szítá, Rámacsandra felesége mindketten Laksmí inkarnációi. Néha Visnuval együtt Garuda hátán utazik. Azt mondják, hogy Laksmí eredeti alakja Krisna vrindávanai hitvese, Rádhárání.

Gyakran egymagában imádják őt, hogy meggazdagodjanak, mert nem tudják, hogy Laksmí (a szerencse istennője) csapongó, s ha nem hitvesével, Visnuval együtt imádják, akkor kegye csak átmeneti lesz.

Brahmá

Brahmá az univerzum változatosságának és az élőlényeknek a teremtője. Ő maga a Visnu köldökéből kihajtó lótuszvirágon született. Négy feje és négy karja van, s haja csimbókos. A kezeiben kanalat, egy korsó szent vizet, jogart, imafüzért és a Védák egy kötetét tartja, de láthatunk a kezében íjat, lótuszt vagy jogart is. Két keze néha védelmező és áldásosztó helyzetben van.

Négy arca a négy Védát képviseli, négy karja pedig a négy irányt. Pitámahának vagy Nagypának is nevezik, mert Brahmá az univerzum teremtője, s ezért mindenki nagyapja.

Meditációban elmélyedve szemét gyakran becsukja. Ő Siva apja. Tigrisbőrt vagy egy fekete antilop bőrért viseli. Hordozóállata a hattyú. Ezen vagy pedig egy hét hattyú által húzott szekéren ül lótuszülésben. A hattyúkról azt mondják, hogy a hét világot képviselik. Bőre rózsaszínes árnyalatú vagy piros.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Hitvese Szaraszvatí, de Gájatrít is a feleségeként imádják. Azt mondják, hitvese, Szaraszvatí Puskarnál megátkozta őt. Erről azonban a Puskarról szóló részben fogunk beszámolni.

Brahmának csupán néhány temploma van Indiában. A legfontosabb ezek közül Rádzsasztánban a puszkari templom.

Siva

Visnu, Brahmá és Siva együtt alkotják a hindu háromságot. Siva a pusztító, aki a kali-júga, tehát a jelenlegi korszak végén eljárva a pusztítás táncát az egész univerzumot megsemmisíti. Siva a tudatlanság kötőerejének, a tamagunának az irányítója.

A Kajlász hegyen lakik, amely a tibeti Himalájában található. Arccal dél felé ül, s személye a lemondást és az univerzális pusztítást képviseli.

Az őt ábrázoló képeken jóképű ifjú, aki olyan fehér, mint a kámfor. Hamuval beszórt végtagjai erősek és simák. Három szeme van, melyek közül a harmadik a homlokán található, két szemöldöke között. Ezt a pusztítás idejét kivéve mindig csukva tartja.

E harmadik szem keletkezésének története szerint egyszer Umá, a hitvese játékosan Siva két szeme elé tartotta a kezét. Azon nyomban sötétség borult az egész univerzumra, és még a Napot vagy a Holdat sem lehetett látni. Siva ekkor megnyilvánította e harmadik szemét, hogy a fény visszatérhessen az univerzumba. Később ezt a harmadik szemét, melyet az emberiség iránti végtelen kegyéből egyébként csukva tartott, csak azért nyitotta ki, hogy elégeesse vele Kámadévát, a kéj urát.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való

megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Egyik szeme olyan, mint a Nap, a másik mint a Hold, harmadik szeme pedig a tűzhöz hasonlatos. Ez a szeme, ahogy már fentebb utaltunk rá, lángot kilövelve képes bármilyen hatalmas élőlényt elpusztítani.

Bár ő az anyagi világ ura, a múlt, a jelen és a jövő ismerője, mentes az anyagi szennyeződéstől. Nem áll kapcsolatban senkivel, és nincsen senki, aki az el-lensége lenne.

Ikonográfikusan Sivát ábrázolhatják kettő, három, négy, nyolc, tíz vagy akár harminckét karral is. A kezeiben tartott különböző tárgyak a következők: háromágú szigony (triszúla), harci korong (csakra), harci bárd (parasu), homokóra alakú dob (damaru), imafüzér (aksamálá), szarvas (mriga), hurok (pása), bot (danda), íj (pináka vagy adzsavaga), varázspálca (khatvánga), lándzsa (pasupata), lótusz (padma), koponyából készült ivóedény (kapála), tükör (darpana), kard (khadga) és így tovább.

Hosszú, befont hajából álló koronáját a félhold díszíti, s hajfürtjei közül a Gangá folyó árja zuhog alá. Ruhaként egy tigrisbőrt és egy elefántbőrt visel. Egész testén kígyók találhatók, melyek a nyakláncát, az övét, a szentelt zsinórját és a karpereceit képezik. Nyaka körül egy koponyából álló füzért hord. Meditációja során tigrisbőrön ül, és soha nem fogad el semmilyen fényűző ruhát, füzért, ékszer vagy illatszert.

Siva torka kék, mert megitta azt a mérget, amely akkor keletkezett, amikor a félistenek és a démonok az óceánt köpülték. Ez a mérge olyan roppant menyiségű volt, hogy képes lett volna az egész emberiséget elpusztítani. Siva, torkában tartva az óceányi mérget, megmentette az élőlényeket a pusztulástól. Torka e mérge hatására kékült meg, s azóta Nilakanthának, "kéktorkúnak" is nevezik.

Sivát háromágú szigonyával díszített templomaiban leginkább lingaként vagy fallosz-szimbólum formájában imádják. E linga-forma Siva ősnemző szerepét

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

hangsúlyozva képviseli őt. Ősnemzőként ő mozdította ki egyensúlyából az anyagi energiát, rábírva azt a teremtés folyamatában való részvételre.

Gangadharának is nevezik, vagyis annak, aki a Ganga (Gangesz) folyó súlyát tartja. Amikor a Gangesz a mennyei régiókból alászállt a Földre, először Siva fejére hullott. Keresztülfolyva hajcsimbókjain sok kis patakka vált, amelyek végül Haridvárnál egyesülve létrehozzák a Gangeszt.

Natarádsaként, a kozmikus táncosként is ismerik, akinek híres tánca, a "tándava" képes atomjaira oszlatni az anyagi világot. Nevezik őt Rudrának (üvöltő), Mahadévának (nagy úr), Sankarának (jőtevő), Trilocsannak (háromszemű), Pasupatinak (a vadállatok ura), valamint egyik elborzasztó formáját Bhairavának. Asutosának is hívják, vagyis olyan személynek, akit könnyen elégedetté lehet tenni, Bhútanátha néven pedig a közönséges emberek uraként utalnak rá. Az őt imádók főleg azért ragaszkodnak hozzá, mert nagylelkű ajándékokat tud adni anélkül, hogy megfontolná az ajándékok későbbi hatása-it. Daksinamúrtiként (meditáló bölcsként), Kaljana-szundaraként (Párvatí férjeként), Mahésvaraként (a tudás uraként) és Tripurantakaként (Tripura démon elpusztítójaként) is imádják őt. Mahadévának, "nagy úrnak" azért nevezik, mert ő a leghatalmasabb félisten, akivel az anyagi világban senki sem lehet egyenlő.

Hítvese Párvatí, az anyagi energiát irányító félistennő. Különböző formáiban Kálíként, Durgáként, Umáként stb. is ismerik.

Nandi

Nandi Siva bika alakú hordozója. Majdnem minden Siva templomban megtalálható. Általában a Siva-linga felé néz, s mérete egészen nagy is lehet. Ülő alakja gyakran a Siva-linga közelében található, de állhat Siva templomának

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

bejáratánál is. A festményeken fehér színben ábrázolják. Barna szemei, fekete farka, vastag nyaka és piros végű szarvai vannak, amelyek olyan kemények, mint a gyémánt.

Siva különböző formái

Sivát sok más aspektusban is ábrázolják, illetve imádják. Ezeket általában kilenc kategóriába sorolják.

Az első csoportba Siva békés és kegyes formái tartoznak, akik például az áldásukat adták Csandésának, Nandísvarának vagy Rávanának.

A következő, második csoportba Siva összes szörnyűséges (ugra) aspektusa tartozik.

Bhairava Sivának az a formája, aki levágta Brahmá ötödik fejét, amiért az becsmérelte őt, s akinek tizenkét éven át koldusként kellett bolyongania, hogy megszabaduljon e bűnétől. Gadzsászuravadha-múrti formájában megölte Níla démont, aki egy elefánt formáját vette fel. Kálári-múrti alakjában legyőzte Yamát, a halál istenét, aki el akarta venni Márkandéjának, Siva nagy hívének az életét. Kámántaka-múrti formájában elpusztította a szerelem és a kéj istenét a harmadik szeméből kibocsátott tűz segítségével.

A tánc királya

Siva a tánc nagymestere. A táncról szóló írásokban ismertetett 108 táncolási mód mind tőle származik. Azt mondják róla, hogy minden este táncol azért, hogy enyhítse a teremtmények szenvedéseit, és hogy szórakoztassa az isteneiket, akik Kailászán gyűlnek össze.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Körülbelül kilenc táncos formája van, melyek közül Natarádzsa - a tánc királya a leginkább ismert. Natarádzsának négy karja és két lába van, s táncoló pozícióban áll. Felső jobb kezében a damaru nevű dob található, a balban pedig a tűz, ami a végső pusztítást jelképezi. Alsó jobb kezét védelmet adó helyzetben tartja, az alsó bal kéz pedig a felemelt bal lábra mutat. Jobb lába az Apaszmara nevű démonon nyugszik, akiről azt mondják, hogy a tudatlanságot vagy a hamis egót képviseli, amely elfeledteti az élőlényekkel, hogy kik is valójában. Natarádzsa az, aki elpusztítja a hamis önérzetet, büszkeséget.

A tanító

Siva legalább olyan nagy mestere a jógának és a lelki tudományoknak, mint a zenének, a táncnak és más művészeteknek. Negyedik formájában univerzális tanítóként Daksinámúrtinak nevezik, mivel arccal dél („daksiná” jelentése dél) felé ült, amikor a bölcséket tanította a Himalája egyik félreeső pontján. Három szeme és négy karja van, s egyik lábával Apaszmara démont tapossa. Két karja (az elülső jobb, illetve bal) tudást adó, illetve áldást osztó helyzetben van. Hátsó kezeiben imafüzért, kígyót és tüzet tart. A tökéletes tanító példája, akit számos bölcs vesz körül, mohón hallgatva tőle az önvaló tudományát.

Sivával kapcsolatos más istenségek

Párvatí

Párvatí Sivának, az anyagi világ elpusztításáért felelős félistennek a hitvese. A hinduizmus istennőinek túlnyomó többségét Párvatí különböző aspektusai, formái teszik ki. Fel sem lehetne sorolni mindazokat a neveket, amelyeken ismerik, illetve imádják őt, utalva sokrétű funkciójára, valamint cselekedeteire az univerzum irányításában.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való

megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

A Puránák leírásai szerint "első" inkarnációjában Dáksájani volt, Daksa és Praszúti leánya, aki Sivához ment feleségül. Daksa, aki képtelen volt megérteni Siva komoly helyzetét, tiszteletreméltó személyiségét, egy alkalommal nyilvánosan becsmérelte Sivát, gyűlöletet táplálva iránta. Amikor egy nagy áldozat végrehajtásába kezdett, Siva kivételével minden tiszteletreméltó személyiséget meghívott. Férje tanácsa ellenére Dáksájani hívatlanul beállított erre az áldozatra, ahol végül mélyen megbántották. Dáksájani a jóga tüzének lángralobbantásával feladta életét. E tette miatt Szatí néven is ismerik, melynek jelentése "tisztá". Később Párvatí eredeti formájában, Himaván és Mená leányaként született meg. Rendkívüli lemondások végzése által sikerült elégedté tennie Sivát, aki újra elfogadta őt hitvesének.

Ezen komoly vezeklésének végzése során még azt is visszautasította, hogy száraz leveleket egyen, s így lett a neve Aparná. Édesanyja, Mená, aki nem bírta elviselni, hogy leányát így megviselik a lemondások, megpróbálta eltéríteni őt e folyamattól, azt mondván: "U má" ("Kedvesem, ne tedd ezt!"). Innen kapta aztán Párvatí az Umá nevet. Az univerzum anyjaként Ambának, illetve Ambikának nevezik. Mindkét név anyát jelent.

Férjéhez, Sivához hasonlóan neki is két aspektusa van: szelíd és félelmetes. Párvatí és Umá néven a szelíd, kedves és szépséges aspektusában jelenik meg. Ebben az aspektusában szinte mindig Sivával együtt ábrázolják. Ilyenkor csupán két keze van, amelyek közül a jobban kék lótuszvirágot tart, bal kezét pedig lazán leengedi maga mellett. Egymagában ábrázolva négy karral jelenik meg, kezeiben piros, illetve kék lótuszvirágot tartva.

Bár a női istenségeket férfi megfelelőjük saktijának („sakti” jelentése energia) nevezik, a Sakti illetve Déví elnevezéseket különösen - sőt, csaknem kizárólagosan - Siva hitvesének, Párvatí számtalan aspektusának jelölésére használják.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Durgá

Párvatí dévii egyik legismertebb formája. Káli vagy Umá néven is utalnak rá. Néha csodálatos, gyönyörű nőként jelenik meg, néha pedig szörnyűséges, vérengző formáját mutatja. A durgá szó azt jelenti: "áthatolhatatlan, legyőzhetetlen, mint egy hegyi erőd", s a Durgá általa képviselt anyagi energia rendkívüli erejére utal. Ő Siva hitvesének egyik sötétebb formája, aki büntető és megfélemlítő hangulatban van. Megjelenhet négy vagy nyolc karral is, melyekben kést, kardot, poharat, kereket, kagylókürtöt, csengőt, nyilat, háromágú szigonyt, kígyót, buzogányt, vizeskorsót és levágott fejeket tarthat. Néhány keze "ne félj!" gesztust mutat, s áldásokat ad. Látható jóghelyzetben ülve is egy lótusztrónuson. Hordozója általában egy tigris vagy egy oroszlán.

Durgát önmagában is gyakran imádják saját templomának oltárán. Hívei főként anyagi nyereség érdekében imádják.

Egy bivaly-démon (Mahiaszura) megölése miatt Mahiaszura-mardinének (Mahiaszura démon elpusztítója) is nevezik. Azt mondják, Durgá azért született meg, hogy megölje ezt a demont, aki Brahmától azt az áldást kapta, hogy sem férfi, sem nő, sem pedig állat nem ölheti meg.

Csámundá formájában borzasztóan néz ki. Koponyákból készült füzért visel, s kígyók és skorpiók ékesítik a testét.

Káli

Káli Siva hitvesének (Párvatínak) talán a legvadabb formája. Tigrisen utazik, tüzet okád, s emberi koponyákból és kígyókból készült füzért visel. Káli azt jelenti: "fekete", s néhány megjelenítésében valóban fekete színű. Ebben a formájában Bhadrakálinak vagy Mahákálinak is nevezik. Lángoló szemei vannak, és hosszú nyelve gyakran kilóg. Nyaka köré kígyók tekerednek, s

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való

megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

mind a tíz kezében fegyvert tart. Kezeiben íjat, nyilat, korongot, kardot, pajzsot, hurkot, lándzsát, kagylókürtöt, egy koponyát és egy holdkorongot tart. Néha nyolc, illetve négy kézzel is ábrázolják.

Ganésa - Az akadályok elhárítója

Ő a bölcsesség és a gazdagság, valamint a tudomány és a képességek elefántfejű istene. Siva és Párvatí két fia közül ő az idősebb. Hívei leginkább azért imádják őt, hogy eltávolítson az útból minden akadályt, amivel az ember szembekerülhet élete során.

Ganésának két felesége van, Sziddhi (eredmény) és Riddhi (siker). Ganapatinak, a törpe démonok vezetőjének is nevezik. Dél-Indiában Vinajakának hívják.

Ganésa feje a lélek, átman szimbóluma, a bölcsességet jelképezi emberi teste törzse pedig a kozmikus igazság szimbólumát, az „Om” hang mellett a földi létezést jelképezi. Nagy feje és füle az elmélkedéssel és figyélssel gyarapított tudás a hinduk számára: két agyara, az ép és a törött a tökélyt és a tökéletlenséget szimbolizálja.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Amint a képen láthatjuk, a jobb felső kezében egy ösztökét tart, aminek segítségével hajtja előre az emberiséget az örök ösvényen, melynek akadályainak elmozdításáról ő maga gondoskodik. A törött agyar, amit a jobb alsó kezében tart, az áldozatot jelképezi, melyet a Mahábhárata megírásához hozott. A rózsa a tudásért folytatott hajsza folyamatosságának szimbóluma. A laddo (édes-ség), amit a törzsével tart, jelzi, hogy valakinek fel kell fedezni a az átmanban megbúvó finomságot, gyönyört. Negyedik keze áldásosztó helyzetben van. A nagy fülei azt közvetítik, hogy ő mindenkoron meghallja imáinkat. A kígyó pedig, amely a derekát fonja körbe, az energia összes megnyilvánulása. Gané-sa, oly szerény, hogy a teremtmények legkisebbikét üli meg, egy patkány, ami minden akadályon átférkőzik. Általában piros vagy sárga testszínnel, négy, hat, nyolc vagy tíz karral ábrázolják.

Születésének története a legenda szerint a következőképpen zajlott: Egyszer, Parvati istennő miközben éppen fürdőzött, a teste szennyéből egy fiút formált, és kinevezte a fürdőszobája őrzőjének. Majd a bejáratba állította, hogy őrizze azt. Amikor férje, Siva hazaért, meglepődött az idegenen, aki nem engedte őt be, majd dühében levágta a fiú fejét. Mindezek hallatára Parvatit óriási fájdalom kerítette hatalmába. Siva, hogy enyhítsen szerelme fájdalmán, megparancsolta csapatának, hogy induljanak, és vigyék el neki bármely élőlény fejét, amelyik arccal északnak fekszik. A csapat egy elefántot talált, és hazavitte annak fejét, melyet később a fiú testére kapcsoltak. Majd Siva visszaadta a fiú

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

életét, és serege vezetőjének (pati) nevezte ki. Innen jött a neve „Ganapati”. Siva meg is áldotta, hogy az emberek istenítsék, és segítségül hívják, mielőtt bármilyen nehezebb feladatra vállalkoznának.

Ganésa a hiábavalóság, az önzőség és a büszkeség pusztítója is. Az anyagi univerzum megszemélyesítője, az összes pompás megnyilvánulásaiban.

Sok templom van, ahol önmagában, egyedül imádják. Más hindu templomok bejáratánál szintén megtalálható, mert úgy tartják, hogy imádatával megszűnnek azok az akadályok, amelyek a templom fő istensége imádatának útjában álltak. Indiában az üzletemberek irodájában, illetve a különböző üzlethelyiségekben is gyakran találkozhatunk vele.

Ganésát "Ekadantának" is hívják, mert az egyik agyara törött. Azt mondják, ez az agyara akkor tört el, amikor az elefánt fejét levágták. Egy másik történet szerint Parasuráma volt az, aki eltörte az agyarát. Egy nap Parasuráma megérkezett, hogy meglátogassa Sivát, de Ganésa nem engedte be őt az apjához. Amikor Parasuráma megpróbált elmenni Ganésa mellett, verekedni kezdtek, és Parasuráma eltörte az agyarát. Párvatí éppen meg akartaátkozni Parasurámát, látva fiának szerencsétlenségét, de Brahmá megakadályozta ebben. Megígérte neki, hogy annak ellenére, hogy csak egy agyara van, Ganésát minden ember, még a félistenek is tisztelni fogják.

Amikor Vjászádeva rendszerezte és elmondta a Védákat illetve a Mahábháratát, Ganésa volt az, aki papírra vetette az írásokat.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Szaraszvatí

Szaraszvatí a tanulás és a tudás istennője, de valójában mindenféle tudás - művészetek, tudományok, kézművesség stb. -, különösen az irodalom, a költészet és a zene irányító istenségének tartják. Ő Brahmá hitvese.

Szaraszvatí egy gyönyörű hölgy, akinek színe tejfehér, s általában fehér ruhát vagy arannyal hímzett szárit visel. A különböző ábrázolások páván, hattyún vagy lóbuszvirágon ülve jelenítik meg. Kettő vagy négy karja van, s kezeiben különböző tárgyakat, például könyvet (pálmaleveleket), imafüzért (aksamálá), elefánthajtó botot, lótuszt, kereket, hurkot, nektárral telt kelyhet, buzogányt és kagylókürtöt tart. Gyakran láthatjuk húros hangszerén, a vínán játszva is. Őt tekintik a szanszkrit nyelv és az írás létrehozójának.

Ő a tudósok, a diákok és a művészek imádandó istensége. Ő a beszéd istennője is, amelyen keresztül a tudást ki lehet fejezni. A szaraszvatí szó jelentése "hömpölygő, áramló". A Rig Veda szerint ő a híres szent folyónak, a Szaraszvatínak az istensége. Imádóját intelligenciával, bölcsességgel és jó emlékezettel áldja meg.

Többféle néven is ismerik, mint például Száradá (az esszencia adományozója), Vágisvarí (a beszéd úrnője), Bráhmí (Brahmá felesége), Mahávidjá (a legfelsőbb tudás) stb.

Ő a tudatlanság sötétségének ellentéte, s emiatt tiszta fehér színben ábrázolják. Nagyon szép és méltóságteljes.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Hanumán

Hanumán egy majom, Rámacsandra örök szolgája. Cselekedeteiről és Rámacsandrával való kapcsolatáról a Rámájában találhatunk szép leírásokat. Hanumán Isten tökéletes szolgáját képviseli. Ráma sok más majomharcossal együtt elküldte őt, hogy megkeresse Szítát, akit Rávana elrabolt. A történet szerint az indiai kontinensről egyetlen szökkenéssel ugrott át Lanka szigetére, s ott megtalálta Szítát. Ekkor Hanumánt foglyul ejtették, s a nagy csatározás közepette meggyulladt a farka. Kiszabadulva lángoló farkával gyújtotta fel Lankát.

Hanumán Váju, a szélisten fia. Miközben Ráma Rávanával harcolt, Hanumán elrepült a Himalájába, hogy gyógynövényeket gyűjtsön, és azokkal segítsen a sebesült Laksmanon, Ráma öccsén. A csata után teljesült az a kívánsága, hogy örökké Rámacsandra szolgája lehessen.

India-szerte sok olyan templom van, melyekben egymagában vagy Szítával és Rámával együtt imádják. Nincs olyan Ráma-templom, ahol ne lenne Hanumánnak is múrtija. Általában két karral és majomtesttel látható, de létezik öt- vagy tízfejű formája is.

Indra

Indra az irányító félistenek vezetője és a mennyei bolygók királya. Ő az ég, az eső, a villámlás és a vihar ura. Indra egy fehér elefánton, az elefántok királyán, Ajrávatán vagy néha lovak húzta arany színű szekéren utazik. Kettő vagy négy karral ábrázolják. Kezében általában legfontosabb fegyverét, a villámot

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

(vadzsrát) tartja, de láthatunk nála íjat és nyilakat, kagylókürtöt, hálót vagy horgot is.

Indra a keleti égtáj istensége. Teste arany- vagy vörös színű, de előfordul, hogy fehér színűnek festik meg. Oda és akkor küld zivatart, ahová és amikor csak akar. Szahaszráksának vagy "ezerszeműnek" is nevezik. Néha egész testét szemekkel borítva ábrázolják. A mennyei bolygókon lévő Indra-Pura nevű városban lakik.

A Védák gyakran írnak cselekedeteiről. Gyakran harcba száll a démonokkal, s néha el is veszíti a csatákat, s ilyenkor az Úr Visnuhoz kell fordulnia segítségért.

A templomokban nem imádják közvetlenül, de gyakran látható a Visnu templomokban faragványokon, amint elefántján ül.

Felesége Indrání, akit Aindrínek vagy Paulomínak is neveznek. Ő az ég istennője, akinek csodálatos aranyszínű bőre van. Indrání az eszményi indiai nő, aki rendkívül odaadó a férje iránt, s gyönyörű szép.

Szúrja

Szúrja a Nap félistene, aki hét vörös ló húzta szekéren utazik keresztül az égboltozaton. Kocsihajtója Aruna, a hajnal istensége, aki ostort tart kezében. Aruna Garudának, az Úr Visnu hordozójának a bátyja. Szúrjának kettő vagy négy karja lehet, s a kezeiben néha lótuszt, harci korongot vagy kagylókürtöt tart, negyedik keze pedig védelmező helyzetben áll. Ha két karral ábrázolják, akkor mindkét kezében lótuszvirágot tart.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való

megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Szúrja fia Vajvaszvatá, az ő fia pedig Iksváku. Az Asvini-kumárák, akik ikerfiai, saját aranszínű szekerekön utaznak előtte. Szúrja saját fővárosában, Vivaszvatiban lakik.

Mivel ő a Nap félistene, s ő befolyásolja a fényt és a hőt, nagy hatása van a mezőgazdaságra. Ezért egész Indiában nagy tisztelettel imádják őt. A bráhmanák a titkos Gáyatrí-mantrával dicsőítik nap mint nap.

Szúrját a védikus irodalom gyakorta megemlíti. A félistenek között az egyik legfontosabb helyet foglalja el. Őt ábrázoló képeket és szobrokat más isteneknek szentelt templomokban is láthatunk, de ismert néhány saját temploma is Dél-Indiában. E Nap-templomok, amelyek közül a legfontosabbak Orisszában és Konarkban vannak, kívülről nézve Szúrja szekerét ábrázolják (szekértemplomok).

Kuvéra

Kuvéra a gazdagság istene és a félistenek kincstárnoka. Ő felügyel a világ vagyónára, az aranyra, az ezüstre, a drágakövekre, a gyöngyökre stb. Ő az északi irány védelmezője. Fehér, törpeszerű teste van. Egy Puspaka nevű szekéren utazik, amelyet Brahmától kapott. Nyolc foga és három lába van. Kettő vagy négy keze lehet, amelyekben pénzeszacskót és egy edényt, esetleg más tárgyat, mint például vázát vagy buzogányt, illetve egy darab gyümölcsöt is tarthat.

Kuvéra félisten Visravasza és I Davidá fia. Fővárosát Prabhának vagy Alakának nevezik, amely a Mandara-hegyen fekvő gyönyörű hely. Felesége Jaksí vagy Kauverí, aki Mura lánya. Három fiuk és egy lányuk született.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Kuvérát Dana-patinak (a vagyon urának) és az emberek királyának is nevezik, mert úgy tartják, hogy akinek vagyona van, az uralkodik az embereken.

Ő a jaksák, a kis erdőistenek ura, akik mind visszataszító, mind pedig vonzó emberi formát is felvehetnek. Általában jóindulatúak, de időnként gonosz tetteket is elkövetnek. Misztikus képességeik révén bármilyen formát felvehetnek, akár egy fát is.

Kuvéra a hinduizmus egyik kevésbé fontos félistene, s így nincs is saját, neki szentelt temploma, ahol imádnák őt. Leginkább más istenségek templomának falait díszítő faragványokon találkozhatunk vele.

Ő volt egykoron Lanka királyságának az ura. Birodalmát apjától, Visravaszától örökölte, amelyet féltestvére, Rávana - miután lemondásainak jutalmaként a legyőzhetetlenség áldását kapta - elvett tőle Puspaka nevű szerével együtt. Ekkor Visvakarmá, a félistenek építésze a Kailász-hegyen épített egy palotát Kuvérának. A Mandara-hegyen van egy gyönyörű kertje is, amelyet Csajtraratnak neveznek.

Szóma

Szóma a holdisten, akit Csandrának is hívnak. Két karja van, melyek közül az egyikben buzogányt tart, a másik pedig védelmező helyzetben áll. Teste rézszínű, s egy háromkerekű szekéren utazik. A három vagy tíz ló által húzott szekerét vörös zászló díszíti. Azt mondják, hogy Atri Risi és felesége, Anaszúja gyermekeként született. A Hold-dinasztiát tőle származtatják, s őt tartják a hétfő istenségének is. Hatása nagyon kedvező lehet az ember életére.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való

megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Első felesége Rohiní, Daksa lánya, később azonban Daksa másik huszonhét lányát is elvette feleségül. Mivel jobban szerette Rohinít, a többi lány panaszt tett ellene apjuknál, mire Daksa megátkozta Szómát, hogy váljon leprássá. Feleségei úgy érezték, hogy ez túlságosan súlyos büntetés, és megkérték apjukat, hogy semmisítse meg az átkot. Daksa erre már nem volt képes, azonban módosítani tudta az átkot, amely azóta is a hold elfogyását majd újbóli megtelését eredményezi.

Agni

Agni a tűz istene, akinek teste vörös színű. Egy vagy két feje van, s vörös szemekkel, három lábbal s kettő-hét karral ábrázolják. Azt mondják, azért van hét karja, hogy elérje a hét világot, három lába pedig az ember életében oly fontos három tüzet - az áldozati tüzet, a házassági tüzet és a halotti máglyát - jelképezi. A kezében legyezőt, lándzsát, poharat, kanalat, valamint olyan tárgyakat tart, melyeket a tűzáldozatoknál használnak. Agni nagy pocakjával egy koson közlekedik. A szájából lángnyelvek törnek elő, amelyekkel elfogyasztja azt a tisztított vaját, amelyet a pap felajánl az áldozati tűzbe. Úgy tartják, hogy az áldozati tűz Visnu nyelve, hiszen ő minden áldozat végső élvezője. Így aszisztál Agni félistenként Visnunak.

Amikor tüzet gyújtanak - különösen áldozati tüzet -, az Agni születését jelenti. Feleségét Szvánhának hívják.

Az ember életének végén az ideiglenes anyagi testet Agni a temetési tűzön keresztül emészti el. Azt tartják, hogy lángjaival mindent megtisztít, amivel kapcsolatba kerül.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való

megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Kámadéva

Kámadéva a szerelem istene. Káma azt jelenti: "szerelem" (kéj), déva pedig azt jelenti: "isten". Jóképű, világos testszínű félisten. Cukornádból készült íjat tart a kezében, amely zümmögő méhekkkel van felhúrozva. Ebből az íjból lövi ki nyilait, melyeknek öt virágból álló szárnya van vágméhekkkel körbelengve. Papagájon vagy páván utazik. Felesége Rati (a szenvedély), barátja pedig Vaszanta (a tavasz). Az ő segítségével választja ki, hogy melyik nyilát löje éppen kiszemelt áldozatának szívébe. A földet járja s különösen tavasszal gyakran lövi ki nyilait bölcsekre, fiatal lányokra és férjes asszonyokra.

Egyszer Kámadéva megzavarta az Siva meditációját, aki a harmadik szeméből kitörő tűzzel hamuvá égette őt. Úgy mondják, hogy Kámadéva nyila ennek ellenére célba ért, hiszen Siva később feleségül vette Párvatít. Ez idő alatt Kámadéva halott volt, s a szerelem eltűnt a földről. Végül Kámadéva Krisna fiaként Pradyumna néven született újjá.

Varuna

Varuna az óceánok istene. Teste világos színű, s kettő vagy négy karja van. Egyik jobb kezében egy nágapasa nevű hurkot tart, amellyel a bűnösöket és a hazugokat kötözi meg. Hordozó állata egy krokodilszerű szörnyeteg, amelyet Makarának neveznek, s amelynek feje és lábai olyanok, mint az antilopé. Varuna egy gyémántból készült trónuson ül, s a folyók és tavak különböző istenségei veszik őt körül. Aditi fiaként született, s feleségét Varunának hívják. Királyságát Szukhának (boldogságnak) vagy Puspagirinek (virághegynek) nevezik. Ő a nyugati irány felett uralkodik.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Váju

Váju a szél és a mindenkinek életet adó lélegzet istensége. Úgy tekintik, hogy ő az életfolyamatokat irányító félistenek közül a legfőbb, hiszen minden újszülöttnek először lélegzetvételtre van szüksége. Lehet kettő vagy négy karja is, s kezeiben kereket vagy ösztökét tart. A Védák csak ritkán tesznek említést róla. Ő Bhíma apja a Mahábháratában, s Hanumán apja a Rámájában. Az északnyugati irányt felügyeli. Két vörös vagy bíborszínű ló vagy őz húzta szekéren utazik, de szekerét akár negyvenkilenc vagy ezer ló is húzhatja. Néha úgy is ábrázolják, amint egy őzön lovagol, s fehér zászlót tart a kezében.

Jamarádzsa

Jamarádzsa, Jama a halál ura, s ő ítéli meg az élőlényeket, amikor elhagyják testüket. Zöld színű, s vörös ruhát visel. Kettő vagy négy karral ábrázolják, amelyek közül egyik kezében buzogányt, a másikon pedig egy hurkot tart, mellyel elkapja áldozatait. Egy fekete bivaly a hordozója.

Amikor az emberek meghalnak, akkor Jamarádzsa és Csitrágupta (Jamarádzsa jegyzője) elé viszik őket. Csitrágupta feljegyezte az ember életének minden tevékenységét. Akik jámboran cselekedtek, azok a mennyei bolygók boldogságát élvezhetik, akik pedig bűnös tevékenységeket végeztek, azok a pokoli régiókba kerülnek. Jamarádzsa a jámbor emberek számára olyannak tűnik, mint Visnu, lótuszhoz hasonló, mosolygó arccal. A bűnösök azonban szörnyű, elborzasztó ítélőbírának látják, rendkívül hosszú hajjal s mély kúthoz hasonló szemekkel. Azt mondják, hogy a halál után a léleknek négy órát és negyven percet vesz igénybe, hogy elérjen Jamarádzsa birodalmába.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való

megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Az emberek többsége fél Jamarádzsától, mert ő mindenkit megbüntet a gonosz tettekért. Úgy tartják azonban, hogy a Legfelsőbb Úr híveinek nem kell félniük tőle. Az ő számukra Jamarádzs kedves barát, a gonosztevők számára pedig maga a megszemélyesült félelem.

Jamarádzsáról azt mondják, ő volt az első halandó, aki meghalt, s mivel megtalálta az utat a másik világba, most ő irányít másokat a haláluk után. Két vad kutyájának fejenként négy szeme van. Ők őrzik a Jama lakhelyére vezető utat.

Brahmá megkérte Visvakarmát, a félistenek építészét, hogy építsen egy ideális lakhelyet Jamarádzsának, ahol zavartalanul gyakorolhatja ítélőbírói szolgálatát. Azt mondják, ennek a helynek tökéletes az éghajlata, ahol az embert nem háborgatják még a teste, az elméje s az ellenségei által okozott szenvedések sem.

A hét napjainak istenségei

Szam-vár (hétfő)

A hét első napja a Hold bolygó (Szóma) hatása alatt áll. Szóma fehér színű, s buzogányt tart a kezében. Háromkerekű, három ló által húzott szekéren utazik. Ezen a napon jó koplalni és fehér ruhát viselni. Aki Szóma hatása alatt született, az tiszteletreméltó, gazdag és hatalmas lesz, sok baráttal fog rendelkezni, s nagy megbecsülésnek örvend majd a társadalomban.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Mangal-vár (kedd)

E nap istensége Mangala, vagyis a Mars. Teste vörös színű, s négy karja van, amelyekben buzogányt és háromágú szigonyt tarthat. Ahogy említettük, általában egy koson vagy szekéren közlekedik. Aki e bolygó hatása alatt áll, az általában hajlik arra, hogy szenvedjen, hogy balesetek érijék, hogy kirabolják, megtámadják, vagy börtönbe zárják, s jó hírnevét tönkretégyék. Ez a bolygó általában káros, s gyakran azért imádják, hogy megszabaduljanak negatív hatásaitól. Azt mondják, az ember viselhet vörös színű ruhát, hogy ellensúlyozza e bolygó kedvezőtlen hatását. Ha egy király ezen a napon kezd el háborút, akkor győzni fog. A keddi nap nem alkalmas kedvező tevékenységek elkezdésére. Mangala istenség jelképe a réz háromszög.

Budha-vár (szerda)

Ez a Merkúr félistenének, Budhának a napja. E Budha nem azonos az isteni inkarnációk között felsorolt és a buddhizmus alapítójaként ismert Buddhával. Teste világossárga színű, és sárga ruhát, valamint sárga füzért is hord. Ha négy karral ábrázolják, akkor buzogányt, kardot és pajzsot is tarthat a kezében. Budha befolyása általában nem is kedvező, és nem is kedvezőtlen. Leginkább más bolygókkal való kapcsolatában terjeszti ki hatását. Ezen a napon különösen kedvezőnek tekintik azt, ha valaki megeteti a bráhmanákat. Budha apja Szóma, a holdisten, anyja pedig Tara.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Brihaszpati-vár (csütörtök)

Brihaszpati a félistenek papja, s emiatt egyszerűen Gurunak is nevezik. Négy karja van, amelyekben imafüzért, buzogányt és egy labdát tarthat. Teste aranszínű, s általában lótuszon ülve vagy egy nyolc ló által húzott szekéren utazva ábrázolják. Úgy tartják, hogy aki Brihaszpati hatása alatt áll, az nagyon gazdag lesz.

Sukra-vár (péntek)

Sukra a Vénusz bolygó irányító istensége, s a démonok tanítója. Tudása által képes a holtakat visszahozni az életbe. Teste fehér színű, s általában négy karral ábrázolják. Két kezében buzogányt és imafüzért tart, miközben a másik két keze védelmező és áldásosztó helyzetben van. Általában lótuszon ülve ábrázolják, de néha nyolc ló által húzott szekéren utazik, amelyet sok zászló díszít. Jelképe az ezüst négyzet.

A Vénusz a legkedvezőbb bolygó. A befolyása alatt álló személyt mindenhol tisztelni fogják, s magas hivatalba jut.

Szani-vár (szombat)

Szani a Szaturnusz bolygót irányító és megszemélyesítő félisten. Befolyása nagyon kedvezőtlen az ember életében. Azt mondják, ha ez a bolygó rossz helyen van az ember horoszkópjában, akkor az nagy szerencsétlenséget hozhat

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való

megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

rá, például szegénységet vagy szeretteinek az elvesztését. Szani fekete színű, és négy karral látható, amelyekben háromágú szigonyt, íjat és nyilat vagy ima-füzért tart. Egyik keze ajándékosztó helyzetben is lehet. Sakálon vagy egy vasszekéren utazik. Szúrja és felesége, Csaja fiaként született.

India-szerte számos Szani-szentély található más istenek templomaiban. A hagyomány szerint Szanit (lehetőleg a szombati napon) imádva az ember megszabadulhat a Szaturnusz bolygó okozta kedvezőtlen hatásoktól, szerencsétlenségektől.

Felesége átka miatt bárkinek a pusztulását okozhatja pusztán azzal, hogy ránéz valakire. Ezért gyakran arcával lefelé tekintve ábrázolják, hogy semmiben és senkiben ne tegyen kárt.

Ravi-vár (vasárnap)

A hét utolsó napját a Nap befolyásolja. Ravi Szúrjának, a napistennek egy másik neve. Teste piros színű, s úgy tartják, hogy ezen a napon kedvező piros ruhát hordani. Egykerekű szekéren utazik, amelyet hét ló húz. Kettő vagy négy karja van, amelyekben két lótuszvirágot vagy egy kagylókürtöt és egy harcikorongot tart. Vasárnap a legjobb nap arra, hogy egy új erőfeszítést kezdjünk el. A Ravi általában kedvezőtlen bolygó az asztrológiában.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

SZERTARTÁSOK

A védikus vallás leglenyűgözőbb jellemvonása a szertartás: az otthoni és a nyilvános áldozatok, az egész életet végigkísérő szertartások az élet minden területét felölelik, így biztosítván az összhangot a világegyetem mindent elrendező törvényével, a dharmával.

Ugyan a védikus vallás legtöbb elemét később felváltották a puránákban feltűnő elképzelések és gyakorlatok, a védikus szertartás meglepően nagy része fennmaradt, és a hinduizmus szerves részévé vált. (Klostermaier-2001)

A szertartások által lép túl a hívő az e világi dolgokon, és kerül szoros közelségbe az istenek erejével (sakti). A szertartás során viselet különleges ruházat, a használt nyelvezet, a hangok és gesztusok kiemelik a szentség jelentőségét.

Púdzsa- napi szertartás

A púdzsa a napi szertartás, amelynek során a hívők belépnek az istenek képét rejtő templomba, hang- és színhatások fogadják őket.

A púdzsa a hindu szertartások általános neve, jelentheti mind az egyszerű formában, otthon bemutatott szertartásokat, mind a nagyszabású, igen magas fokon szervezett népünnepélyeket. Szeztánként és helyenként változnak az összetevői, ám a púdzsa fő irányelveit a Sásztráknak és Ágamáknak nevezett

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

szent könyvek tartalmazzák. A szabályok az elmúlt 2000 évben nagyjából változatlanok maradtak.

A szertartás során az istenség, akit képmásában jelenlévőnek tartanak, mind díszvendég vesz részt. A szentképnek a templomban való fölállítását aprólékosan kidolgozott ceremóniák kísérik. A képet a templom papjai először is fölszentelik, közben mantrákat énekelnek, s tömjénnel és kámforral tisztítják meg a képet. Ezután meghívják az istent, szálljon le a képmásába, majd lélegeztetéssel és szeme kinyitásával életre keltik.

A púdzsa áldozatot naponta kétszer, reggel és este, vagy négyszer (ezenkívül délben és éjfélkor) mutatják be. A púdzsari, a szertartást végző pap felelős a képmás jólétéért. Van úgy, hogy egyedül mutatja be az áldozatot, ilyenkor először szentelt vízbe megmosakszik, mielőtt kinyitja a szentély ajtaját. A zenészek dobolnak és kürtölnek, ám néha a pap csak megráz egy csengőt és tapsol egyet, hogy fölébressze az alvó istent. Miután engedélyt kért rá, a pap olajokkal, kámforral és szantálkenőccsel keni be az adott isten múrtiját, majd virágfüzérékbe és leplekbe öltözteti.

A legtöbb képmásról azt tartják, hogy az isten ereje csak időszakosan költözik bele, amikor reggel, vagy este fölébresztik. Van azonban néhány templom, amely állandó lakóhelye az isteneknek. Az ilyen helyeken különösen nagy gonddal készítik elő a szertartásokat.

A hindu szertartások térségek, falvak és egyének szerint különbözőek. Mégis vannak közös vonások, melyek összekötik a hindukat ezzel megteremtve India vallásának rendszerét. A legnevezetesebb vonás a vallási rituálékban a tisztaság és szennyezettség megosztottsága. A vallásos cselekedetek tisztátalanságot bemocskolódást vélelmeznek, melyeket a rituálé alatt, vagy előtt orvosolnak a hívek. A megtisztulás, sok más vallás szertartásaihoz hasonlóan, víz által történik. Ami a hinduknál elsősorban azért van így, hogy elkerüljék a tiszt-

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

tátalanságot, amit az állat meggyilkolása, illetve a halott dolgokkal való kapcsolatba kerülés jelenthet. Ez a hindu vallási szertartások másik jellegzetessége, hogy minden halott dologgal való kapcsolatot kerülnek, ezzel is kizárva a bepiszkolódás lehetőségét. (www.hinduism.about.com)

Szanszkára - Szentségek

Az élet mérföldköveihez való érkezést minden kultúra más és más módon ünnepli. Indiában ezeket a rituális „átvonulásokat” szanszkárának hívják, amiket otthonukban, vagy templomokban ünnepelnek a hinduk. Ezek az életciklus változásainak szertartásai.

Az élet döntő pillanatait szent rituálék közepette ünneplik, ami belevésődik tudatalattijukba inspirálva a családokat és közösségeket isten imádatára.

A hinduk számára az élet egy szent utazás, melynek minden egyes mérföldkövét, legyen az biológiai vagy érzelmi változás, szent ünnepnek tekintenek, és annak megfelelően tartanak is. Ilyenkor a család és a barátok közel kerülnek egymáshoz, tanáccsal, vagy éppen bátorítással látják el egymást. A családtagok, vagy bráhmanok védikus rítusok és mantrákon keresztül kérik isten kegyelmét, áldását, miközben az adott személy spirituális és társadalmi fejlődéséért könyörögnek. Az ortodox hinduk még papot is hívnak egyes szertartásokhoz, hogy tartsanak misét az egyes rituálék során. Ilyenkor a bráhmanok a mantrák kántálásával és a szent tűz meggyújtásával egészítik ki a szertartást.

16 szertartás, vagy szanszkára jelzi az élet legfontosabb pillanatait, ide tartozik a fogadás, a harmadik hónapban lévő kismama megáldása, a haj elválasztó ceremónia, a születés, a névadás, a fej leborotválása, az első étkezés, az fül-

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

lyukasztás, az első tanulás, a pubertás kor, házasság, az idősök fogadalma és az élet végső szakaszához tartozó rituálék. Ha pontosan hajtják végre a szertartásokat, a karma káros hatása megszüntethető, és a következő újjászületés kedvezőbb körülmények között történik.

Yagyashala, a szertartások helye

Yagyashalát, vagy yagyamandapot különleges pontosságú mérésekkel készítik el. A szent rituálé ezen a helyen történik. Minden egyes nap kefével lemossák, és megfelelően díszítik fel.

Fontos, hogy a szertartás alatt, mindenki kellő odaadással imádkozzon a jelenlévők jólétéért, majd az áldozat bemutatásával adóznak istenüknek. A szertartás nagysága mindig attól függ, hogy mennyi áldozatot mutatnak be.

A rituálé során néhány jellegzetes fadarabot helyeznek a yagyakunda közepére tüzelőnek. Miután meggyőződtek arról, hogy teljes mértékben tiszták és nincsen bennük semmiféle élő bogár, vagy féreg. Majd az áldozat bemutatása következik. Négyféle módon kedveskednek istenüknek, az egyik, amikor illatokat ajánlanak fel, ez lehet pézsma, vagy különböző virágok illata, a másik amikor a hívek ghível (kisütött vaj), aludttejjel vagy gyümölcsrel kedveskednek, mint az erő jelképei, a harmadik esetben édességeket ajánlanak fel, cukrot, mézet és végül az áldozat negyedik fajtája, amikor gyógynövényeket áldoznak. (www.hindunet.com)

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való

megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Foganás, Születés

Az első három szanszkárára a születés előtt kerül sor. Az elsőt a foganás előtt végzik, amikor a házaspár imádkozik, hogy lehessen gyerekük. A másodikat a terhesség elején azzal a céllal hajtják végre, hogy a gonosz szellemek ne árt-hassanak az anyának és a magzatnak. A terhesség hetedik hónapjában az anya és a gyermek egészségéért történik a szertartás. A fiatal apa a felesége haját háromszor megsimítja a homlokától a hátaig majd szertartásos módon elválasztja, ezzel biztosítva az embrió tökéletes fejlődését. A bűbajok a gonosz a boszorkányok és a démonok elleni védelmet szolgálják. Az újszülöttet azonnal megmossák, még mielőtt elválnák a köldökzsinórt, az apa gyermeke nyelvére mézbe, ghíbe és aludttejbe mártott aranytollal felírja a szent szótagot, homlokát szimbolikusan megjelöli. Majd különleges beszédet „vak” suttog a jobb fülébe háromszor, és mantrákat kántál a kicsi fülébe, hogy biztosítva legyen a boldog és hosszú élet felől. (www.hinduism.about.com)

Névadás

Az újszülött nevét 12-13 napos koráig titkolják, nehogy a gonosz szellemek elrabolják, mielőtt kiterjeszthetné rá védelmét a következő szanszkára. A pap az oltalmat jelképező skarlát cernát köt a babára, és aranypénzt tesz a kezébe, hogy szerencsés ember legyen.

Elkészítik a gyermek horoszkópját, és nevéhez az első uralkodó csillagjegyből választanak két-három betűt.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való

megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Gyermekkor

Számos szanszkára tartozik még a kisgyermekhez, az első templomi látogatás, az első szilárd étellel való etetés, ami általában főtt rizs, a fülllyukasztás ceremónia és az első hajvágás, amelyet gyakran egy ünnep alkalmával tartanak. Ilyenkor leborotválják a kicsi fejét egy templomban, és a levágott haját valamilyen istenségnek ajánlják fel.

Upanaja - A szent fonal rituálé

Ez a tudatosságra és a felelősségteljes életre való érettséget jelentő eseményt az ortodox és a felsőbb kaszthoz tartozó hindu fiúk hat és tizenkét éves kora között zajlik. A fiúk

haját levágják, megméri, és a súlynak megfelelő aranyat szétosztanak a szegények között. Az alacsonyabb kaszt fiait, később avatják be.

A szent fonal, vagy upanajana a tizedik és legfontosabb szanszkára, amikor a pap a fiút egy fonallal tekeri be a bal vállát, amelyet mindig viselnie kell majd, közben a szülők utasítására a fiú a Gajatrí Mantrát kántálja. A beavatási szertartás egy új születést jelképez, ezért a ceremónián részt vett fiúkat „kétszer születetteknek” is hívják. A szertartással jelzik azt az időt, amikor a gyerek a guru keze alá kerül, aki gondoskodik vallási neveléséről.

A szabályok szerint az újonnan beavatott ifjú hindunak meg kell kezdenie a négy életszakaszból az elsőt, a brahmácsarját (tanulói-dő), és tizenkét éven át a mesterénél kell laknia. Manapság azonban az upanaja inkább csak annyit jelent, hogy a pandit megtanítja a fiút a családja vallási hagyományaira.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Régen csak a felső három kaszt, a Bráminok - akik fiai már öt-nyolc éves korukban átesnek ezen a rituálén - a harcosok és a kereskedők vehetett részt ezen a szertartásokon, ezzel is jelezve megkülönböztetésüket az alsóbb kasztoktól. A kezdetekben még valószínűleg nemre való tekintet nélkül minden gyermeket beavatásban részesítettek, később azonban hosszú századokon át már kizárólag fiúkra korlátozódott ez a szertartás. Az utóbbi években néhány női aktivista már lányoknak is átadja a szent fonalat. A fiatal hindu lányok hasonló ceremónián mennek keresztül az első menstruációjuk idején. (www.hinduism.about.com)(Klostermaier-2001)

Házasság

A házasság minden hindu életében a legfontosabb, tizenharmadik szanszkára. Ez az indiai vallási és társadalmi élet csúcspontja, melyet pazar külsőségek közepette ünnepelnek. Ezzel emelkedik a férfi „a ház urának” rangjára. A hindu esküvőkön a menyasszony és a vőlegény képviseli az istennőt és istent, bár egy másik hagyomány szerint a férfi a herceg, aki e szép napon feleségül veszi hercegnőjét.

A vallási ceremónia vidékenként változó, de a védikus mantrák és rítusok mindenhol fontos részét alkotják.

A házasság pontos időpontját a szülők választják ki egy asztrológus segítségével.

Az esküvői szertartás szerepe, hogy biztosítsa a hűséget, a boldogságot és a termékenységet az ifjú pár számára. Ha a későbbiekben valami gond merül fel a házastársak között, akkor általában a szertartás során esetlegesen felmerült hibára kezdenek gyanakodni, és azt tartják minden baj okozójának.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

A legtöbb hindu házasságát a szülők rendezik el, de a nagyobb városokban, ahol a nyugati civilizáció már erősen befolyásolta a társadalmi normákat, a fiataloknak gyakran megengedik, hogy kiválasszák, kivel akarnak összeházásodni. Néha az eladósorba került lány a házassági ceremóniáig nem is látta a férjét, gyakran azonban a szülők választási lehetőséget adnak a lánynak, hogy melyik férfihez akar hozzámenni. A fiú és a lány ekkor találkoznak, s egy darabig ismerkednek, s ha mind a ketten egyetértenek, akkor összeházásodnak. Bizonyos helyeken nagyon helytelennek tartják, hogy a fiú vagy a lány magához ragadja a kezdeményezést saját házasságának elrendezésében. Jelenleg sok fiatal lázad ez ellen a szokás ellen. A hagyomány szerint a házasság kezdeményezésének mindig a lány oldaláról kell történnie. Általában egy közvetítő személy - aki mindkét családdal közeli kapcsolatban áll - szervezi meg a házasságot. A múltban ezt általában egy pap vagy egy borbély végezte. Mostanában azonban főleg a két család közös barátja vállalja magára e feladatot. Aztán egy pap elkészíti a horoszkópot, hogy megnézze, összeillik-e a pár, s ha nem illenek össze, akkor a házasságot gyakran lemondják. Megfelelő párok esetében tartanak egy eljegyzési ceremóniát, amelyben a közelgő esküvőt véglegesítik. Általában ezen a ceremónián csak rokonok és közeli barátok vesznek részt. Miután a pap kiszámított egy asztrológiailag kedvező időpontot, meghatározza az esküvő pontos napját és idejét. (Klostermaier-2001)

Az esküvő napján a minden ékességgel ellátott vőlegényt lovas, zenés, lámpásokkal díszített felvonulással a menyasszony házába kísérik. A felvonuláson részt vesz az összes rokon, és barát. Manapság megesik, hogy a fehér lovat limuzinra cserélik. A menyasszony általában nem hagyja el az otthonát az esküvő alatt. Az esküvőnek a menyasszony otthonában kell történnie, de gyakran tartják egy teremben, nagy pandálban (sátor) vagy templomban. Az esküvő helyét virágokkal, kedvező tárgyakkal és más díszekkel pompásan feldíszítik. A ceremónia általában este kezdődik, s jóval éjfél utánig tart. A vőlegény

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való

megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

és a menyasszony elegáns ruhákba öltözik, s a lányt gyakran nagyon drága ékszerekkel díszítik fel. Az ifjú pár törökülésben, egymás mellett ül a tűzáldozat előtt, miközben a bráhmana pap különböző kedvező mantrákat énekel.

Ahogy a fenti képen is látható valaki összeköti a menyasszony és a vőlegény ruhájának végét, jelezve ezzel egységüket. Ezután a menyasszony apja a lány kezét a vőlegény kezébe helyezi, miközben a pap szent imákat énekel. Aztán megfogják egymás kezét, és a kezüket egy ruhával és egy zsinórral betekerik. Ezt követően a menyasszony és a vőlegény gyűrűt vált, s a ceremónia részeként rizst és más gabonát, valamint ghít (tisztított vaj) és egyéb dolgokat ajánlanak az áldozati tűzbe. Mindezt a bráhmana pap irányítja. A ceremónia végén egy banánt helyeznek a tűzbe, s a menyasszony és a vőlegény háromszor-hétszer körbejárja a szent tüzet attól függően, hogy melyik társadalmi rendhez tartoznak. Másnap búcsúzási ceremóniát tartanak, amelyben a menyasszonyt elküldik a férj házába. Az esküvő általában eltart néhány napig, de az összes ceremóniával együtt több mint egy hétig is elhúzódhat. Természetesen a házasságkötésnek is van sok más típusa, a fentiekben egy tipikus hindu szer-tartást mutattam be. (www.bbc.co.uk/religion/religions/hinduism Dr Nawal K Prinja)

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Grihaszta - családos élet

A házaselet során van némi lehetőség, engedély az érzéki örömök élvezetére, de mindez bizonyos szabályok betartása mellett történik. Ily módon az ember, bár beteljesítheti érzéki vágyait, megmarad a lehetősége és a képessége arra, hogy lelkileg is fejlődjön. Tanulmányai befejeztével a diák hazatérhet, és megházasodhat. Feleségét "ardangininek", a férj másik felének nevezik. Saját háztartást felállítva kötelességeik közé tartozik az is, hogy amellet, hogy megkeresik a megélhetésükhöz szükséges anyagi javakat, adományaikkal támogatassák a másik három lelki rendet. Minden vendéget szívesen kell látniuk otthonukban.

Temetés

A hinduk hisznek az újjászületésben, és halált is csak egy fordulópontnak tekintik, melynek alkalmával a lélek egy másik testbe költözik át, egészen addig, amíg el nem éri a teljes megvilágosodást, a Nirvánát.

Az anjeszti, az utolsó szanszkára a temetési szertartás. Attól függően, hogy India mely részén járunk, a temetési szertartásoknak sok más változata van. A vallásos emberek haláluk közeledtével egy szent helyre mennek, hogy utolsó napjaikat ott, Vrindávanában, Dzsagannátha Puriban, Dvárákában vagy Varanasziban töltsék.

A hinduk általában hamvasztják hallottaikat, mert úgy tartják, hogy a test megperzselése megszabadítja a lelket, a lángok pedig Brahmát szimbolizálják. Kivételt csak a kisgyermek és a szannjászík (aszkéták) képeznek, illetve

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

egyek szekták – például a vírasaivák – tagjai, akik a temetést részesítik előnyben.

Amikor valaki meghal, ameddig csak lehetséges imádkoznak körülötte hozzátartozói, barátai, kerülve mindennemű érintkezést, mert az beszennyezné az élőket. A testét először megfürdetik a Gangesz vagy valamely szent folyó vizében, s a férfiakat fehér, a nőket pedig vörös ruhába tekerik. Pindát készítenek az elhunyt tiszteletére.

Ez, amint a kép is mutatja, egy rizsből készült golyó, amit levélre helyeznek, majd apró virággal díszítenek. Úgy tartják, hogy a teljesítetlen kívánságok megakadályozzák az elhunyt lelkének szabadulását. Ezeket a pindákat a folyóba dobják, illetve a varjaknak ajánlják fel. Ha a varjak nem veszik el a rizsgolyót, az azt jelenti, hogy az elhunyt valamely kívánsága nem teljesült. Ezután egy fából készült hordágyon elviszik a hamvasztómezőre. Ezalatt mindenki a "Hare Krisna mahámantrát" (a felszabadulás és az istenszeretet magasztos imáját), vagy a "Ram Nam Satya Hai" (Ráma neve az örök Igazság) mantrát énekli. A halott testét szantálfával és virágfüzérékkel díszítik fel. Ha az eltávozott személy egy király vagy szádhu volt, akkor őket ülő helyzetben viszik a krematóriumhoz.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való

megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

A hagyomány szerint az elsőszülött fiú vezeti a gyászolókat a hamvasztás helyére, és a legfiatalabb fiú vezeti el őket onnan. A halotti máglyát az elhunyt legidősebb fia gyújtja meg. A hamvasztás alatt hosszú részleteket recitálnak a Veda himnuszaiából. Jamát, a túlvilág urát idézik meg, hogy megfelelő helyet készítsen az eltávozott számára az ősök között, Agnit, a tűz istenét pedig arra kérik, hogy juttassa el őt biztonságban atyái birodalmába. Ezután a földhöz könyörögnek, hogy legyen kegyes a halotthoz. A halott hamvait egy szent folyóba, a Gangeszbe vagy a Jamunába szórják. Az is előfordul, hogy elviszik Haridvarba a Gangesz forrásához, és ott helyezik a folyó hullámaiba.

A hamvasztást követően a család otthonában étellel kínálja a gyászolókat, de mielőtt visszatérnek otthonukba egy tisztító szertartáson kell részt veyenek, amit általában egy pap végez el tömjén és különböző fűszerek segítségével. Ezzel veszi kezdetét a tizenhárom napig tartó gyász periódus, amikor a barátok látogatást tesznek az elhunyt családjánál és részvétüket nyilvánítják. Az elhunyt fényképe elé virágfüzért, vagy mű-, szárazvirágot helyeznek el, annak jeléül, hogy sosem felejtik őt el.

Egy évvel a temetés után a Shradh nevű esemény következik, amit többször is megismételhetnek, de lehet egyszeri alkalom is. Ilyenkor a hinduk étellel ajándékozzák meg a szegény elhunytat. A pap egész idő alatt a személy jólétéért imádkozik, és az ünnep alatt, ami lehet egy hónap is, a család tagjai nem vesznek új ruhát, és nem mennek semmilyen mulatságba. Általában a fiúk dolga ezen esemény kivitelezése.

A hamvasztási szertartásokkal kapcsolatban számos ősi, máig élő tabu létezik. Mivel a holttesttel való mindennemű kapcsolat tisztátalanságot okoz, a halotti ceremónián részt vevőknek tisztító szertartásokat kell végezniük, mielőtt újra visszatérnek a társadalomba. A halált követő szertartások – bizonyos szüne-

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

tekkel – egy teljes évig kell hogy eltartsanak, mert csak így garantálják a biztos és végső átmenetet az egyik életből a másikba.

Míg napjaink halotti rituáléja sok elemet megőrzött az ősi védikus hagyományból, addig a hinduk mindennapi hitvilágát elsősorban a puranikus hatások formálták. A védikus szertartásban még nyomát sem találjuk a karma vagy az újjászületés elméletének, melyek alapvető részét képezik a későbbi korok hindu világszemléletének. Az ősi védikus tradíciók szerint az elhunyt felsőbb kasztbeli férfi sáddha (halotti szertartás) megfelelő elvégzését követően a hús levegőjű Holdra távozik, ahol ősatyáihoz csatlakozva élvezi a halál utáni életet. Az ősök sorában csupán három generációnak jut hely: a legidősebb felmenő dédunokája halálakor kikerül a sorból, és többé már nem részesül az áldozati felajánlásokból. A halállal és a halál utáni léttel foglalkozó újabb s jószerével mindenki által elfogadott vélekedések szerint azonban az ember karmája minőségétől függően előbb vagy utóbb egy újabb testbe fog újjászületni egészen addig, míg fel nem számolja minden karmáját: ekkor éri el a lehetséges legmagasabb rendű célt, a teljes megszabadulást az újjászületések sorozatából. (Vikas Kamat-www.hinduism.about.com)

ISTENTISZTELET

Imádat

A hindu emberek többsége egy kis oltárt készítve nap mint nap rendszeresen imádja a vallásának megfelelő Isten vagy félisten képét vagy műrtiját (szobrárt). Házuknak vagy lakásuknak gyakran egy egész szobáját templomként

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való

megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

használgák, amelyben kizárólag templomi illemszabályok szerint szabad viselkedni. Az oltárra családi isteneik képeit teszik ki, és ezeknek a képeknek ajánlják fel imádatukat. Vannak, akik Visnut, Krisnát vagy Rámacsandrát, mások pedig Sivát, Ganésát, Durgát stb. imádják. A legtöbb ember ezen istenségek mindegyikét nagy tiszteletben tartja. A Legfelsőbb Személy imádói azért tisztelik a félisteneket, mert úgy tekintenek rájuk, mint Isten legkiválóbb szolgálóira, a félistenek imádói pedig - akik a tőlük kapható anyagi áldások reményében végzik az imádatot - azért tisztelik a Legfelsőbb Urat, mert tudják, ez a fajta imádat a transzcendens szintjén van, és messze felette áll a gyarló anyagi vágyaknak.

Oltárukon imádkozhatják valamely istenség murti formáját is, vagy egy Sivalingát. Az imádatot nagy pontossággal és figyelemmel általában kora reggel, illetve este végzik. Így sok ember már napkelte előtt felkel, hogy elkezdhesse a szertartást, amely az egyik legfontosabb teendője a nap során. Ilyenkor "áratival" kedveskednek a murtinak. Ez a szertartás általában illatos füstölő, lámpás és néhány virág felajánlásából áll. Természetesen vannak bonyolultabb imádati formák is, amelyek során tiszta ruhát, hűsítő szantálfapépet, illatos olajokat, ékszereket és szépen elkészített ételeket is felajánlanak a murtinak. Minden hindu fontosnak tartja, hogy rendszeresen látogassa a templomokat. Van olyan hindu, aki minden nap vagy naponta akár többször is elmegy egy templomba. Mások, különösen azok, akik nagyon távol laknak a templomoktól, csak az ünnepekkor látogatnak oda, s egyébként otthon végzik vallásos szertartásaikat. A templomi és az otthoni imádatához egyaránt szervesen hozzátartozik a mantra-meditáció, amely főleg Isten szent neveinek éneklését foglalja magába. Ez az egyik legfontosabb imádati forma.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Otthoni vallásgyakorlat

Minden hindu otthonban van egy szentély, amelyben megtalálható a családi isten képmása. Ez az isten igen gyakran Krisna. A hinduk fontosnak tartják gyermekeik vallásos szellemben való nevelését. Arra tanítják gyermekeiket, hogy naponta hódoljanak a családi isten előtt, fogadják vendégszeretően a szűkölködőket, tiszteljenek minden élőlényt, tiszteljék idős családtagjaikat és őseiket végül ne feledjék el a napi elmélkedést sem. Az asszonyok felelősek a hindu család lelki életéért. Ők gondoskodnak a szükséges vallási szertartások végrehajtásáról és az ünnepek kellő megüléséről. A hinduizmusban erősen él a mesemondás hagyománya: az asszonyok dolga, hogy a nemzedékek átadják egymásnak a legjobb történeteket.

A háziasszony mindennap korán kel. Megfürdik, miközben isten nevét énekli, majd tiszta ruhát vesz. Lemossa, tiszta ruhába öltözteti, feldíszíti a családi isten képmását, azután virágokat, gyümölcsöt és tömjént ajánl föl neki. Példáját követi a többi családtag is. A háziasszony lámpát gyújt, amelynek kanóca olvasztott vajban úszik. Füstölőpálcikákat gyújtanak, az isten neveit ismételtetik, és elmondják a mindennapi fohászt, a Gájatrí mantrát. Sokszor felolvasnak valamelyik szent könyvből a mandala előtt. Ez alatt az idő alatt a jámborok egyenes háttal, keresztbe tett lábbal ülnek a padlón, és mélyeket lélegeznek a fokozott összpontosítás érdekében. A szent hindu szótagot – az AUM-ot – éneklik, és áthúzzák kezüket a lámpa lángja fölött, hogy osztozzanak isten hatalmában és energiájában.

Templomi imádat

Templomi látogatások során megfigyelhető, hogy a hindu templomok imádati rendszere a nyugati zsidó-keresztény kultúrkör gyakorlatától teljesen eltérő. E

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

templomokban Isten szobor formáját - amelyet nemcsak az Ő hiteles képviselőjének, hanem Magának Istennek fogadnak el - változatos kellékekkel imádják.

Ez az imádat általában a következő felajánlásokból áll:

Reggel a múrti megfürdetésével kezdődik a nap, majd az öltöztetés, különféle ételek felajánlása, felvonulások és ünnepségek következnek. A vaisnavák Krisna vagy Visnu templomaiban főként a következő 16 részből álló imádatot ajánlják fel a templom múrtijainak:

1. Ülőhely (ászana) felajánlása a mozdítható múrtinak, aki a templom fő múrtiját képviseli;
2. Isten üdvözlése (szvagata);
3. Víz felajánlása Isten lótusz lábaihoz (padja);
4. Kedvező dolgok felajánlása (arghja);
5. Víz felajánlása a száj kiöblítésére (ácsman);
6. Ismét valamely kedvező dolog felajánlása (madhuparka);
7. Víz felajánlása a múrti szájához (punar-ácsman);
8. A múrti megfürdetése (sznána);
9. Tiszta ruha felajánlása a múrtinak (vastra);
10. Korona és ékszerek felajánlása (ábharanáni);
11. Szantálfapép felajánlása (gandha);
12. Virágok felajánlása (puspa);
13. Füstölő felajánlása (dúpa);

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

14. Ghíből készült lámpások felajánlása (dhípa);

15. Ételfelajánlás (naivedja) és

16. Imák felajánlása (pranáma).

Az imádat más formái közé tartozik az oltár tisztítása, tükör s hangszeres zene felajánlása, védikus himnuszok éneklése, valamint a naponta többszöri ételfelajánlás.

Az imádat kora reggel, hajnali négy és öt óra között kezdődik, s egész nap, körülbelül este kilenc vagy tíz óráig tart. A templomban a vendégeknek kínált édes folyadék az a víz, melyben reggel a múrtit fürdették. E fürdetést minden reggel elvégzik, amelynek során általában tejet, joghurtot, ghít, cukrot, mézet és vizet használnak. A fürdetés során dicsőítő imákat is énekelnek, s a ceremóniát követően a múrtit új ruhába öltöztetik, s felékszerzik. Ezután ajánlják fel mindazokat az ételeket, amelyeket a reggeli órákban főztek.

Istentisztelet módja

ÓM- A szent szótag

„ÓM. Az elpusztíthatatlan hang a magja minden létezőnek. A múlt, a jelen, a jövő nem más, mint az ÓM kibontakozása.” (Keene-2003)

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

A szent szótag az AUM vagy ÓM a szent könyvek gyűjteményében, az upanisádokban bukkan föl először, a Brahman szimbóluma. Az örök idea jelképe, a mindenségben megnyilvánuló harmónia, egység hangja.

A szent szótag, mint hang

A Brahman az ember számára ismeretlen, felfoghatatlan, az ember eszközrendszerével elérhetetlen. Mégis a hinduk szerint a hang eszköze bizonyult a legmegfelelőbbnek arra, hogy egy ilyen absztrakt fogalmat kifejezzenek. Persze a hang sem közelítheti meg, amit ábrázolni kíván, de képes megfelelően körülírni azt. Indiai értelmezésben a hangnak két, egymástól belső lényegében eltérő változata van. Az áhata-szvára a megnyilvánuló hang és az anáhata-szvára a meg nem nyilvánuló hang.

A megnyilvánult hang és a meg nem nyilvánult hang

A megnyilvánult hang hallható, fülünkkel érzékelhető, tónusa, rezgésszáma, tehát hullámhossza leírható. Ez az a hang, amit fülünk képes felfogni és megkülönböztetni.

A meg nem nyilvánuló az a finom minőségű rezgés, amelyet a fül nem hall. Ez a hang a mögöttes tartalma, vagy nevezhetjük „szellemi” tartalomnak is. Az anátha ad tartalmat például a zenei hangnak, enélkül a zene pusztán hanghatás lenne.

Az emberi beszéd artikulált és artikulálatlan hangokból tevődik össze. Az artikulált hangok könnyen leírhatók, intellektuális természetűek, mert megértésükhöz szükséges az adott nyelv ismerete.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Az artikulálatlan hangok azonban jobban érthetőek, mindenki könnyebben azonosítja lehetséges tartalmukat. Univerzálisak, nem a tanulás folyamatában nyernek értelmet, értik és használják őket a csecsemők és az állatok is. (Kozma-2001)

Az „óm” hangja, hangjai, az indiaiak szemében a hang mindkét tulajdonságát magukba foglalják, tehát ez a „három hangzat” egyszerre artikulált és artikulálatlan, megnyilvánult és meg nem nyilvánuló.

A hinduk hite szerint a háromhangú zümmögés – 'a', 'u' és 'm' – jelképezi a három első Védát, a három első világot: a földet, az eget és a levegőt, a három főistent: Brahmát, Vishnut és Sivat.

Az „a” a torokban keletkezik, az „u” a vékonyra kerekített száj segítségével a szájüregben jön létre, az „m” ismét torokhang, de az ajkak zárásával keletkezik. Indiai értelmezésben a három hang együttese reprezentálja az összes többi hangot is, hiszen keletkezésük helyét illetően e két végletet jelentik. Ezt a három hangot jószerével még a néma is elő tudja állítani. Az óm tehát a lehetséges hangok teljes skáláját önmagában szimbolizálja.

Az „a” a teremtés, az „u” a működtetés, és az „m” a pusztítás és megújítás princípiumait szimbolizálja. Ezért tekintik az indiaiak ezt a hangot mantrának, szellemi értelemben is hatást keltő kontemplációs alapanyagának, mert az emberi hang által létrehozott, létrehozható változata mögött megjelenik a meg nem nyilvánuló része, eleme is, amely a fizikai értelmű hang elhalkulásával tovább szól, egy más, magasabb minőség keretében.

Hindu értelmezésben ez a hang jelenti egyben Isten nevét is, hiszen a három cselekvéstípus megjelenésében összefoglalva tartalmazza a mikrokozmosz megnyilvánulási lehetőségeit. Az „óm” nem tartozik egy nyelvhez sem, az indiaiak úgy mondják, hogy a természet hangja, a természet mantrája.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Azt, hogy ezt a hangkombinációt az ősi időkben nemcsak az indiaiak ismerhették, talán az is bizonyítja, hogy például az indoeurópai nyelvekben a végtelel, a teljeselet, számos, ezzel a hangzattal kezdődő szó írja le. Csak az angolban például ezen alapulnak az omnipotent, omnipresent szavak, melyek a latin omni-mind, egész tőből származnak, de így kezdődik a görög abc utolsó betűje, az Omega is.

„Az OM a szent szótag <<amelyben három hang (A-U-M) olvad egybe. Az A és U megfelel kb. Az Alfa és Omega misztikus értelmének, az M pedig maga a létesítő vibráció hangja.” (Baktay –2003)

Nagyon valószínű, hogy a különböző korok vallásainak imáit lezáró „ámen” is az „óm” egy változata, ennek perzsa és arab variánsa az „ámin”, Indiában pedig természetesen az „óm”.

A hagyomány szerint az AUM volt az első hang, amelyből a Világegyetem keletkezett.

Ám sok hindu számára ennél is többet jelent a szent szótag: átfogja a Világegyetemet, és egyet jelent az istennel, szenvedélyes hitvallás, hogy van egy örökkévaló lény az örökké változó világon túl.

A világteremtő mantra a négy tudatállapotot hivatott szimbolizálni:

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

- A hármas az ébrenlét
- A hullámos vonal az álom
- A félhold alakú vonás, ami a kis pontot tartja a mély alvás
- A kis pont, bindi a teljes összeszedettség állapotát jelképezi

(Szász-Előadások)

A hinduk szeretik maguk körül látni e szent szótagot, amely gyakran még a papírnehezékekhez fogható hétköznapi tárgyakon is megtalálható úgy, mint India nagyvárosainak járművein, vagy a falusi tehének szarvára festve. A szent szótag végzi be a szakrális cselekményeket, általában minden fontos feladatot; vele kezdődik és fejeződik be az összes hindu könyv.

„OM

Teljes az Ott és teljes az Itt

Teljesből teljes felemelkedik

Teljes a teljestől elszakad

Teljesen mégis megmarad.

Béke! Béke! Béke! „” (Szász-1999 p.25)

Mantrák

A mantra helyesebben „mantram” alatt a mély lényegi tartalommal bíró igéket, misztikus hangokból álló szavakat vagy rövid, tömör mondásokat értjük. A mantra isteni eredetűnek tartott vers, szótag vagy szótagok sorozata. Azért

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

ismételgetik, hogy fokozza a hívők istentudatát. Nemcsak a jámbor hinduk, de sok buddhista számára is létfontosságúak. A hit szerint a mantra megszabadítja a tudatot a földhözragadt, elcsépelet közhelyek nyűgétől, és áttemeli a szellem birodalmába. Vannak hinduk, akik még munkába menet is énekelgetik hangtalanul a mantrát.

Az Indiában honos meditációs technikák nagyon gyakran használják az „óm mantrát”. Az ékágra, az egyhegyűség állapotának előidézéséhez igen jó eszköznek bizonyul. Azonban – ebben a meditációban – a lényeg mégsem a mantra egyhegyű belső kántálása, hanem az a rövidke szünet, amely két egymást követő mantra elhangzása között jelenik meg ennek neve : amatra. Az amatra jelképezi a tiszta tudat állapotát, az Átmant. Az elme a meditációs módszerek e változataiban nem vesz részt, sőt maga a kezdeti koncentrációs szakasz az elme teljes lecsendesítésére törekszik.

Az intellektus szerepe a megkülönböztetés, az ellentétekben megnyilvánuló különbségek feltérképezése. Sikeres meditáció közben az intellektus nem éri a környezet külső hatásai, nem látják el „táplálékkal” az érzékszervek, és ha sikeres az elmélyülés, akkor az elme sem hat rá, hiszen teljesen nyugodt, elcsendesített állapotban van. Tehát a mantra megjelenésének ideje alatt az intellektus egyetlen megkülönböztető funkcióját gyakorolja csak, különbséget tesz a mantra és az amatra között.

A meditáció további lefolyása során a mantra ismétlése folytatódik, de a csúcsponton az ismétlést meg kell állítani. Ekkor, ha a meditáció sikeres, előáll a teljes belső csend, a kiürültség állapota. Nem hallatszik tovább a mantra hangja, csak meg nem nyilvánult formájában cseng tovább.

Megszűnnek a gondolatok is, és az utolsó megkülönböztetés – a mantra és amatra között – előáll az az állapot, amelyben már nincs különbség a hang és a hangtalanság között, tehát az intellektus működése is leáll, lévén, nincs mit

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való

megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

megkülönböztetnie többé. Vagyis az elme és az intellektus az abszolút csend állapotába kerül, abba az eredendő állapotba, amelyben elindulhatunk az én-felismerés irányába.

Gájatrí mantra

„ (óm bhúr bhuvah szvah)

tat szavitur varénjam

bhargó dévaszja dhímahi

dhijó jó nah pracsódaját

Jelentése: (óm föld, levegő, ég)

„Az isteni Szavitar fényén elmélkedünk, ő világosítsa meg elménket”

(Kingsland-2000 p.70)

A gájatrí mantra ismételtetése előtt hagyomány a zárójelben lévő szavak beiktatása. Sok hindu napi imája részenként száznyolcszor ismétli el a gájatrí mantrát. A számolásban száznyolc szemből álló imafüzér segít, amely különböző anyagokból készülhet. A legnagyobb becsben a rudraska (Siva szeme) bogyóból való imafüzéért tartják.

A guru egyéni mantrát is adhat tanítványának, miközben útmutatásokkal látja el a recitálás módjára, helyére és idejére vonatkozóan. Ez a gyakorlat széles körben elterjedt a transzcendentális meditáció mozgalmon belül.

A bráhmínok naponta háromszor – hajnalban, délben, naplementekor – elmondják a Gájatrí mantrát. Elhangzik ez nyilvános ünnepeken is, például születések alkalmával és esküvőkön.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való

megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Mandala

Maga a mandala szó "kört" jelent. Rajzolata, amint azt a képen láthatjuk, körből és vonalakból áll, amelyek geometrikusan helyezkednek el.

A központ általában egy pont (bindi) körül helyezkedik el. A mandala mintázatát nagy szakértelemmel, pontos számítások alapján helyezik el, amelynek köszönhetően minden mandalának más és más hatása van. A mandalákat megfesthetik valamilyen vászonra vagy fára, de ki is faraghatják őket, amelyek aztán a különböző templomokban díszítőelemekként is láthatóak.

Lehetnek egészen kicsik vagy könyvlap nagyságúak, sőt léteznek templomterem méretűek is. (Waterstone-1996)

SZERTARTÁSOK ELEMELI

Namaszté- köszöntés

A namaszté vagy namaszkar egy általános üdvözlési mód Indiában. Az egymást köszöntő emberek összetett kezüket a homlokukhoz érintik, s közben kissé meghajolva azt mondják: "Namaszté". Ez azt jelenti: "Hódolatomat ajánlom neked (leborulok előtted)." Amikor az emberek ily módon hódolatukat ajánlják egymásnak, akkor valójában a mindenki szívében jelen lévő Visnu előtt fejezik ki tiszteletüket.

Tánc

A tánc eredete is a Védákig nyúlik vissza. Egy, az i.e. első évszázadokban a drámai művészetekről írt értekezésben olvashatjuk, hogy az istenek fölláztak, amiért a bráhmín papok irányították a szertartásokat. Ekkor Brahmához fordultak, nyilatkoztasson ki új Védát, és adja meg a tánc és a dráma szabályait, amelyek szerint bárki, tekintet nélkül kasztjára, imádkozhatná őket. A tánc tehát szertartás, majd minden társadalmi és vallási ünnepen bemutatják. Táncosokat szerződtetnek polgári eseményekkor is: az esküvőkön, születéskor, aratáskor, valamint vallási körmenetek alkalmával. A tánc szent, a táncosok pedig „szerencsét hoznak”, mert akárcsak a bráhmínokon, isten áldása van rajtuk.

Az indiai vallásos ihletésű tánc célja az, hogy különböző lelki hangulatokat adjon át a közönségnek. Az indiai táncokat általában mezítláb járják. Kéz-

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

mozdulatokból (mudrák), arc- és testkifejezésekből (abinjaja) és lábmunkából (gati) állnak. A hindu táncoknak négy fő fajtája van:

- a Bharata Natjam Tamil Nadu államból,
- a Katakali Keralából,
- a Katak Uttar Prasedhből, valamint
- a manipuri tánc.

Vannak más, kevésbé ismert klasszikus táncok is.

A következőkben a két legfontosabb táncfajtát mutatom be.

Bharata Natjam tánc

A dél-indiai táncok klasszikus képviselője, amelyet hagyományosan a templomokban adnak elő. Minden gesztusnak és mozdulatnak mély jelentése van. A táncosnő az alarippuval, vagyis a test istenek részére történő felajánlásával kezdi a táncot, s úgy folytatja, hogy sohasem fordít hátat annak az istenségnek, akinek a tiszteletére azt bemutatja.

A Bharata Natjam tánc fő központja Madrasz. Rendszeres előadásokat tartanak Kalaksetra központban, a Zeneakadémián, a Múzeum-színházban és más helyeken.

Katakali tánc

E tánc neve szó szerint mesejátékot jelent. Az előadás egyfajta imádat, s csak férfiak táncolják. Még a nők szerepét is ők játsszák. A bemutatót egy énekes és több dobos kíséri. Általában a Mahábháratából és a Rámájánából mesélnek el

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

történeteket. A ruhák nagyon dekoratívak, s a táncosok a hatalmas szoknyákkal és fejdíszekkel szemet gyönyörködtető művészi produkciót mutatnak be. A végtagok és a szemek sokat mozognak, s nagyon beszédesek.

Öt elsődleges különálló karakter van, akiket sminkjükről és ruházatukról lehet felismerni. A "zöld" (pacsá) a nemes szívű hőst vagy Istent képviseli. A nemesség és a gonoszság keverékét képviselő táncos, a "kés" (kathi) arca szintén zöld, de arcára egy piros kés is rá van festve, az orra hegyén és a homloka közepén pedig egy kis fehér labda található. A többi jellem a "szakáll" (tati), a "fekete" (kari) és a "kifinomult" (minukku). A gonosz szereplők arca általában fekete, az arcukon és az orrukon fehér pöttyökkel. Lehet vörös szakálluk (thadi), műorruk, s nagy, fodros ruhájuk. Szemhéjuk alá csunlappuva magot tesznek, hogy szemük fehérje kivörösödjön. Hanumán arca vörös.

A zenekar maddalamból, edakkából, csentából, cintányérokából és gongból áll. Van egy énekes is, aki a játékot irányítja, s a színészek is hozzá igazodnak.

A Katakali tánc órákig is eltarthat. Eredetileg egy egész éjszakán át tartó előadás volt, amelyet a templomi ünnepek alatt mutattak be. Az előadás este hétkor kezdődött, s reggel hétig tartott. A táncosok 6-20 évig tanulják a tánclépéseket és a különböző mozdulatokat. Rendkívüli képességre van szükség például ahhoz, hogy izmaikat irányítva az arcukat megfelelően el tudják torzítani. Körülbelül négy órán át tart, míg felkészülnek egy előadásra, amíg kifestik magukat, felveszik a bonyolult ruhákat és fejdíszeket.

Más táncstílusok

A manipuri táncstílust vallásos szertartásnak tekintik. A legtöbb tánc témája Krisna valamely kedvtelése. Ebben a táncban férfiak és nők is részt vesznek, és egy énekesekből álló kórus kíséri őket. A táncosok pompás ruhákat visel-

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

nek. Manipur, ahonnét e tánc származik, dombos vidék India északkeleti csücskében.

Az odisszi a klasszikus orisszai templomi tánc, amely egy szertartásos felajánlás. A láb, a test és a kezek helyzetére szigorú szabályok, előírások vonatkoznak. E tánc egyik kedvenc témája Dzsajadéva Gíta Govinda című műve, amely Krisna Rádhá iránti szerelméről szól.

Tantra

A tantra egy gyakorlat, amely során a gyakorló valamilyen misztikus rituálé által próbál transzcendentális extázist elérni. Maga a tantra szó azt jelenti, hogy "kiterjedni". A tantrikus rituálé általában Dévíre (Párvati), Siva feleségére irányul. Azt mondják, hogy ő Siva különleges energiája (sakti), amelyre szükség van a mágikus szertartásokhoz és a nemi élethez. A tantrikus szertartásokhoz öt mágikusan befolyásolt dologra (makara) van szükség. Ezek a hús (vamsza), hal (matszja), bor (madja), szexuális egyesülés (maitunja) és misztikus gesztusok (mudra). Saktit néhány imádója Umáként és Gauriként imádja, mások pedig Kálíként vagy Durgáként csoportos nemi rituálék, orgiák közben. Ezek az erotikus tantrikus szertartások szemben állnak a hinduizmus vallásos alapelveivel.

A megfelelő mantrákat vibrálva a tantrikus jógi arra próbálja kényszeríteni a félisteneket, hogy misztikus képességekkel ruházzák fel őt, amelyek által isteni extázisban lehet része. A híres "om mani padme hum" például egy ilyen, hat szótagból álló tantrikus ének, ami azt jelenti: "öröm, a lótuszban lévő drágakő". Néhány tantra azt tanítja, hogy az ember csak az élvezet által szabadulhat fel az anyagi világból. A tantrikus irodalom nagy részét titokban tartják, s

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való

megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

így sok szertartás ismeretlen. Ezeknek a rituáléknak általában semmi közük nincsen a Védákhoz, illetve az általuk képviselt alapelvekhez.

Zene

Indiában kétféle zenei irányzat van, a hindusztáni és a karna típusú zene.

A hindusztáni egy észak-indiai irányzat, amelyre az arab és a perzsa kultúrák nagy hatással voltak. A karnatikus zene, melynek eredete a Száma Véda, Dél-Indiában elterjedtebb, s többé-kevésbé mentes a külső hatásoktól. A zenei hangjegyek a Sza, Ri, Ga, Ma Pa, Dha és a Ni. Ezeknek a zenei hangoknak a kombinációjából születik a dallam. A karnatikus zenében csak kevés hangszert használnak, amelyek az éneket kísérik. A karnatikus zene főként az istenségekhez szóló odaadó dalokból áll. A "rága" műfaj is ehhez a stílushoz tartozik. Bizonyos rágákat csak egy adott napszakban játszanak. (Waterstone-1996)

Étkezés

A hindu kultúrában az emberek isteneknek felajánlott, megszentelt ételt (praszádam) fogyasztanak. Evés előtt a hinduk többsége felajánlja az ételét valamely istenségnek. Vannak, akik a félistenek (Siva, Káli) maradékait, mások pedig a Legfelsőbb Személy (Krisna, Visnu) valamelyik formájának felajánlott étel maradékait fogyasztják el.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

A hindu szentírások az ételek háromféle kategóriájáról beszélnek. Vannak a tudatlanság kötőerejében lévő (tamaszikus), a szenvedély kötőerejében lévő (radzsaszikus) és a jóság kötőerejében lévő (szattvikus) ételek.

A tudatlanság kötőerejében lévő ételt több mint három órával fogyasztás előtt készítették. Az ilyen étel ízetlen, romlásnak indult s bűzös. Ide tartoznak azok a ételek is, amelyek maradékokból és érinthetetlen dolgokból (például húsból) készültek. Ezek az ételek az embert tompává, álmosná és mohóvá teszik.

A szenvedély minőségében lévő étel túl keserű, túl savanyú, sós, erős vagy csípős, esetleg száraz és égető. A hús, a hagyma, az erős paprika, a fokhagyma és a sok fűszerrel készült ételek mind ide tartoznak. Az ilyen táplálék szomorúságot, szenvedést és betegséget okoz.

A jóság kötőerejébe tartozó ételek, mint a gyümölcsök, a gabonafélék, a tejtermékek a magvak és a frissen elkészített zöldségek a fentiekkel ellentétben lédúsak, zsírosak, egészségesek, és örömet szereznek a szívnek. Az ilyen ételek fogyasztása növeli az ember élettartamát, megtisztítja létezését, s erővel, egészséggel, boldogsággal és elégedettséggel tölti el őt.

Mudra

A mudra szó bizonyos kéztartásra utal, amelynek meghatározott jelentése van. A hindu templomok legtöbb műrtija valamilyen mudrában tartja a kezét. A legfontosabbak ezek közül az Abhaya Mudra, a Sankha Mudra, a Yoni Mudra, a Gada Mudra, a Padma Mudra és a Tattva Mudra. Sok hindu istenség Abhaya Mudrában tartja a kezét, ami azt jelenti: "Ne félj, megvédelek!"

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Rudrása gyöngyök

Ezek a gyöngyök különösen Siva imádói számára szentek, akik gyakran a nyakuk körül felfűzve viselik őket. Azok a fák, amelyeken e rudrása gyöngyök nőnek, a Himalájában található, s a fa magjait használják fel nyaklánc vagy imalánc (dzsapa-málá) készítésére. Az általában 54 vagy 108 szemből álló dzsapa-málán Siva hívei szent mantrákat vibrálnak, ami lelki életük fontos részét képezi.

A gyöngyöket a rajtuk található vonalak száma szerint osztályozzák. Ezek száma általában egytől tizennégy vonalig terjed, de a legtöbb gyöngyön öt vonal található. Az egyvonalas gyöngyök a legritkébbek, s nagyon kedvező hatásúnak tekintik, ha valakinek a birtokában van egy ilyen. A rudrása gyöngyökről azt mondják, attól függően, hogy hány vonal van rajtuk, különböző hatásúak. Azt a gyöngyöt, amelyen fonál áthúzására alkalmas, természetes nyílás van, mindegyiknél kedvezőbbnek tekintik. A magok különböző színűek, lehetnek fehérek, vörösek, aranyszínűek és feketék. A legáltalánosabb a vöröses szín.

Rangoli, a hindu padlóművészet

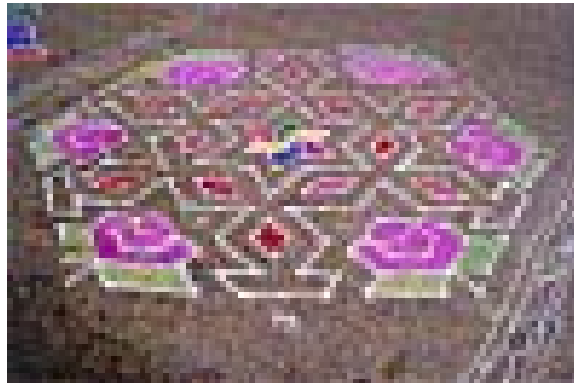
A Rangoli, egy hindu népművészeti elem, színes porból álló dekoráció, amit letisztított földre hintenek valamilyen ünnepi alkalom során.

Lehet élénk hatást keltő, amilyen ezen a képen is van, háromdimenziós, árnyékolt, de lehet sima, egyszerű is.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való

megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Ennek a művészetnek az eredete a Puránáig nyúlik vissza. A Rangoli neve területenként más és más; Kolamnak hívják Dél-Indiában, Chowkpurannak Észak-Indiában, Biharban Aripannának, Alpánának Bengálban. Maga a szó „rangoli” szanszkritül egy kreatív kifejezést jelent a színek használata által. (www.hinduwomen.org)

Szent növények

India vallásos gyakorlatában nagy szerepet játszanak a különféle szent növények. Ezek tisztelete mély teológiai jelentőségű. A tulaszi rendkívüli tiszteletnek örvendő szent cserje, melyet általában a hinduk, de főleg a vaisnavák imádnak. Gyakorlatilag majdnem minden Visnu-templomban van egy tulaszi kert. Amikor Visnunak vagy Krisnának ételt ajánlanak fel, minden felajánlott fogásra egy-egy tulaszilevelet raknak. Indiában sok embernek van tulaszi növény az otthonában. Kedvező hatásúnak tekintik a lelki fejlődésre.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

A pipalt a hinduk és a buddhisták is szentnek tekintik. Boddhi fának is nevezik, mert Buddha e fa alatt érte el a megvilágosodást. Termete óriási. Az ágairól a banyanfához hasonlóan növekvő légyökökerek elérve a földet szintén főtörzs vastagságúvá fejlődnek. Így elburjánzva néhány évtized alatt egy fa egész erdő méretűre növekedhet.

Az asóka, a csampaka és a késara fák Sivával, a kamala Laksmíval, a sriphala Párvatíval, a kaila, a banánfa pedig Káli egyik formájával kapcsolatos. Ezek ágait, virágait ünnepségek és esküvők alkalmával gyakran használják díszítésként.

Jelképek

Szvasztika

A „szvaszti” szó jólétet, szerencsét, boldogságot jelent. A kereszt ősi szimbólum, s számos kultúrában az élő rendszerek belső dinamizmusát fejezi ki. A szvasztika olyan kereszt, amelynek szárai megtörnek és jobbra vagy balra hajlanak, a forgó-pörgő mozgás jelzéseként. Az ajtófélfára festve a szellemek távoltartásában tulajdonítanak neki jelentős szerepet. Általában fekete alapon fehér színnel ábrázolják. E szimbólum valójában a Napistennek, Szúrjának a jele. A hinduk a jobbra néző szvasztikát Vishnu és Ganésa alakjával társítják. E jel egyben a négy életcél is képviseli, szerencsét hoz, s ezért gyakran látjuk az otthonok bejárata fölé festve. A balra néző szvasztika negatív erőket jelez.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Bindi

A bindi, bindu eredetileg a férjzett nők szimbóluma volt. A homlok közepén elhelyezett bindi azt jelezte, hogy a nő házasságban él és a férje is életben van (nem özvegy).

Manapság divatcikké vált és hajadon lányok is felteszik a homlokukra, összehangolva a ruhájuk színével. Korábban ez kizárólag hindu hagyomány volt, de ma már mohamedánok is viselik Indiában.

Sőt mind a muszlim, mind a keresztény országok is egyre inkább importálják, mind divatékszer. Dzsammu tartományban (Kasmír mellett) azok a kismamák, akik fiú újszülöttnak adtak életet, fiaik első születésnapjáig csak fehér bindit viselnek, másutt viszont csak özvegyasszonyok hordanak fehéret. Indiai esküvőn a rokonok általában vörös bindit viselnek. A menyasszony a szemöldöke között elhelyezett normál méretű bindi mellé apró bindik sorát viseli a szemöldöke fölött. Ezek rendszerint bársonyból készült bindik (legalábbis a középső mindig az).Azokban az országokban, ahol nem szokás fület fülbevaló helyett párosan használni a cimpájukon. Természetesen a ruhájukhoz illőt. Nyugat európai találmány a torokra ragasztani, mintha egy képzeletbeli nyakörv közepe lenne.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Az is itteni ötlet, hogy az állra ragasztanak egy közép méretűt, esetleg az egész aprókból hármat, mint valami szépségtapaszt. A hindu imádság - pudza - végeztével a hívő vörös porral (kum-kum) pontot fest a homlokára. A házas asszonyok a hajválasztékukra is vörös kum-kum (másnéven szindhoor) port kennek. Ez ugyan nem kötelező jellegű a férjezett nőknek, de hajadonok soha nem használhatják. Szantálfa pasztával, kurkumával vagy szent hamuval húzott három sáv, az Y vagy U-alakú jel, a hindu szekták, kasztok jelölésére szolgál, vagy hogy megkülönböztessék a Siva hívőket a Visnu követőktől. Az eredetileg vallásos, társadalmi státusz jelentés egyre inkább divat jelenséggé vált, és jelentősége messze túlnőtt az indiai kultúrkörön. (www.hinduwomen.org)

Tehenek

A tehenet a hinduizmusban a vallás jelképének tartják. Tejével táplálja az embereket, így érthető, hogy a Védák az emberiség hét anyja közül az egyiknek tekintik. Mivel az egyik legnagyobb bűnnek számít az, ha valaki megöli az anyját, Indiában a tehénnek semmilyen körülmények között sem eshet bántódása. A vallási hagyományok szerint a tehenek nagyon kedvesek Krisnának, s a hindu ember ezért is bánik vele megkülönböztetett tisztelettel és szeretettel.

A tehéntől származik például a védikus áldozatok (jagja) végzéséhez oly nélkülözhetetlen tej, joghurt, vaj és ghí (tisztított vaj).

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

HINDU ÜNNEPEK

India az ünnepek országa. Ha az országban honos összes vallás jelentősebb ünnepeit megülnék, több, mint 120 napba telne.

Indiában a fesztiválok a boldog ünneplés és a lelki tisztulás idejét jelentik. Ünnepeken az emberek gyakran böjtölnek, hogy megtisztuljon szívük a szennyeződésektől. A templomokat feldíszítik, és pompás ételeket ajánlanak a múrtiknak. Az ünnepek általában az indiai holdnaptárt (Vikramaditját) követik, és emiatt a nyugati naptár szerint minden évben más-más napra esnek. Ez a naptár a teliholddal kezdődő holdhónapokon alapszik, s harminc havonta egy szökőhónapot fogad el, hogy a hónapok egyezzenek az évszakokkal. Ez a rendszer hetvenkilenc évvel jár a keresztény naptár előtt. Az indiai holdhónapok és nyugati megfelelőik:

Mágha - január, Phalguna - február, Csaitra - március, Vaisáka - április, Dzsjaista - május, Aszada - június, Sravana - július, Bhadra - augusztus, Asvina - szeptember, Kárttika - október, Aghan - november, Pausa – december.

Úgy tartják, hogy az ünnepek garantálják a hindu hagyományok folyamatosságát, és segítik megismertetni a gyerekekkel az isteneket.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

A hindu vallási ünnepeket három csoportba sorolhatjuk.

Az első csoportba tartoznak a hindu naptár ünnepei. Ezek a hindu naptáron alapulnak, amely 354 nappól és hat évszaktól áll. Két hónapig tart minden évszak. A tavasz márciustól májusig, a nyár májustól júliusig, az esős évszak júliustól szeptemberig, az ősz szeptembertől novemberig, a tél novembertől januárig és a jó évszak januártól márciusig.

A másik csoportot a mezőgazdasági évszakok ünnepei alkotják. Egy agrárországban életfontosságú a vetés, és az aratás. A navrátri, a „kilenc éjszakás ünnep” a téli vetést dicsőíti. Navrátri kezdetekor árpát vetnek el egy kis tálban, hogy a gabona kisarjadjon, mire az ünnep véget ér.

Az ünnepek harmadik csoportjába a hindu legendákkal kapcsolatos ünnepek, a melák tartoznak.

A következőkben a legfőbb hindu ünnepeket mutatom be részletesen, melyeknek sorából a legismertebb Dívali emelkedik ki. (Kozma-2001)(Kingsland-2000)

Dívali - A fények ünnepe

Dívali, pontosabban Dípávali a legfontosabb ünnep Indiában, október-november hónapra esik. A Dípávali jelentése: fénnyaláb, fénycsóva („díp” jelentése: fény, „avali” jelentése: sor).A Dívali lenyűgöző látvány. Minden egyes házat minden épületet gyertyák és elektromos

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

égők százaival díszítenek fel, minden város és a legkisebb falu is fényárban úszik, mert úgy tartják, hogy a gazdagság (Laksmi) nem lép be egy sötét házba. .

Ez az ünnepély négy napig tart, melynek során az egész ország szó szerint fényben úszik. Mindenhol káprázatos csillogás közepette vígadnak az emberek.

A négy nap különböző hagyományok szerint különül el egymástól, de ami közös bennük, az a jószág és boldogság, mely ilyenkor a hinduk szívébe költözik.

„Még a hetvenes évek közepe táján módomban volt egyszer Divali éjszakáján Delhiből Bombaybe repülni, ami a kristálytisza időjárás áldásos következményeként felejthetetlen, életre szóló élményt jelentett. Minden város és falu olyannak tűnt a magasból nézve, mintha százezernyi csillag világítana, mintha egy hatalmas tűzvész egyszerre lobbantotta volna lángba a hatalmas országot. Tűzijátékok tízezrei láthatók, minden család halomszámra veszi a tűzszerszámokat-melyek Indiában nincsenek korlátozás alatt. Kész csoda, hogy az ország általában alig egy tucat komolyabb tűzesettel megússza a fény éjszakáját. Ami nehezebben viselhető el, az a petárdák, rakéták ezreinek hangja, amely ezen az éjszakán egyszerűen fülsüketítő.” (Kozma-2001 p.163.)

Az ünnep során, minden sarkot megvilágítanak, és tömjén illetve füstölő szaga lengi be az egész országot, amelyek a rakéták éles hangjaival, a boldogság, az összetartozás és remény érzésével vegyülnek .Az utcák tele vannak diyát (agyagedény, melybe mécesst lehet elhelyezni – amint az alábbi képen is látható) áruló felnőttekkel, és gyerekekkel.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Másnap hajnalban minden család megtisztálkodik, majd addig hordatlan, új ruhákat öltenek magukra. Ez érvényes az idősebbekre, csakúgy, mint a fiatalokra, a gazdagokra és a szegényekre is. Új ruháikban, immár megtisztult külsővel felkeresik rokonaikat, barátaikat, ajándékokat cserélnek, ahol jelentős mennyiségű édességet fogyasztanak.

A szerencsejáték hagyományait is ehhez az ünnephez szokták vonatkoztatni. Úgy tartják, hogy ha valaki ezen a napon szerencsejátékot játszik, annak az elkövetkező éve is szerencsés lesz. A legenda szerint Párvatí istennő ezen a napon játszott Sivával.

Dívalit, a hindu újév ünnepének is szokták nevezni, mivel a hindu év kezdete valóban erre a napra esik, de a gregorián naptárt használók számára a mai Indiában, már csak szimbolikus jelentősége van.

Az ünnep gyökerei egészen az ősi Indiáig nyúlnak vissza, amikor ez egy fontos betakarítási ünnepet jelentett. Sok legenda utal Dívali eredetére. Néhányan úgy tartják, hogy ez Laksmí és Vishnu házasságának ünnepe. Bengálban ezt a fesztivált Káli anyának, az erő istennőjének szentelik. Ganésát, az elefántfejű istent, aki a szerencse és a bölcsesség szimbóluma, is ünneplik ezen a napon. Dípávali alkalmával Ráma, Szítá és Laksmí tizennégy napos száműzetésből való hazatértéről és Rávana – a démonkirály - felett aratott győzelmük-ről is megemlékeznek.

Egy másik legenda szerint Dípávali Nárákaszúra, a pokol egyik démonja, feletti győzelmet ünnepli. A történet szerint Krisna győzte le e félelmetes dé-

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

mont, akinek hatalmas erejétől mindenki rettegett, és akinek hatalma mindenkire kiterjedt. Veszélyt jelentett istenekre, bölcsekre és persze az emberekre is, ereje kiterjedt földre, pokolra még a mennyre is. Egy napon Náarakaszúra elrabolta az istenek tizenhatezer lányát, és saját háremébe börtönözte őket. Az istenek először Indra, az istenek királyának segítségét kérték, de amikor ő sem volt képes megfékezni ennek az elvetemült démonnak a hatalmas erejét, Krisnához fordultak segítségért. Krisna beleegyezett a támogatásba és ádáz dicsőséges csatát vívott a démonnal. Miután egyedül győzedelmeskedett Náarakaszúra és démoni hadserege felett, Krisna kiszabadította bebörtönözött leányokat. A leányok hálájuk jeléül imáikkal halmozták el szabadítójukat, aki mind a tizenhatot feleségül vette.

A harmadik verzió szerint – ami talán még a legközelebb áll hozzánk, európaiakhoz- egyszer egy szegény halász felbecsülhetetlen értékű nyakékre bukkant egy hal gyomrában. A királynő kedvenc nyakéke volt ez, amelyet akkor vesztett el, amikor a folyóban fürdött. A halász okos felesége kioktatta férjét, mit kell tennie. Meghagyta neki, hogy vigye el a nyakláncot a palotába, ám ha jutalmazásra kerülne a sor, a férfi utasítsa vissza mindet. Ha a király hajthatatlan, kérje azt, hogy október egy bizonyos napján csak az ő házukban éghessen lámpás. Amikor a szerencse Laksmí istennő képében a környékre látogatott, bekopogtatott a halászhoz. Egyedül az ő házat találta meg az istennő, amikor fedélre volt szüksége. (Kingsland-2000)

Az éjszaka, a fények éjszakája az emberben a felismerés hiányát jelképezi, és azt, hogy ebben a tunya, bágyadt állapotban képtelen felismerni az isteni eredetét, nem látja saját lényegiségét. Ebben a sötétségben uralkodik a vágyak által vezérelt én, az önös kielégülésekre vágyakozó öntudat, amely ebben a formájában csak bánatot, szenvedést okoz. A tizenhatezer isteni eredetű lány is a vágyakat, szimbolizálja, de közülük is a legnemesebbeket. Ám e vágyak sem

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való

megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

találnak kielégülésre a korlátok közé szorított világban, tehát áthatják a földet, a poklot és a mennyeket is. Az ember balsorsának kulcsa tehát saját negatív késztetéseiben rejlik, és amíg nem győzi le ezeket, sorsa örök elégedetlenség, örök harc lesz. Ahhoz, hogy kitörjön jelenlegi reménytelen állapotából, magasabb értékekre kell összpontosítania, saját pozitív késztetéseit kell mozgósítani.

Minden emberben megvannak a pozitív, illetve negatív törekvések, amelyeket szinte minden vallás az ördög, démonok, a gonosz képében jelenít meg. A történetben, amikor az istenek először királyukat, Indrát kérik meg, hogy segítsen, természetesen az is szimbolikus, mivel az istenek királya az ember öntudatát, kristálytiszta tudatát jelképezi. A végső csata megvívásához azonban ez sem elegendő, és együttesen az Átmanhoz, azaz Krisnához fordulnak segítségért.

A Dívali éjszakája a harcot, az önző késztetésekkel vívott küzdelmet jelképezi lobogó fényeivel, rakétaival, durranásaival. Az egész éjszakán át tartó csata azt jelképezi, hogy ez a küzdelem mindaddig tart, amíg az emberben megmarad a tudatlanság, amíg nem ismeri fel valódi belső értékét. A hajnal hasadtával a harc véget ér, az ellenség a legmagasabb tudat segítségével legyőztetett, új életre ébredt a tudat, mert már saját, tiszta minőségében van jelen.

A vágyak legyőztettek, az önzés megszűnt, és az ember Náarakaszúra képében leigázta vágyait és negatív belső késztetéseit. A harc sikert aratott, visszafűződött isteni eredetéhez. Az ünnepet követő napon való megtisztulás a vágyaktól való megszabadulást jelképezi. Az új öltözék a magasabb minőségű tulajdonságokat jelentenek, mely átalakulás örömet, megelégedettséget vált ki viselőjükből.

Az ajándékozás az önzetlenség jelképe, az édességek, pedig az új értékek édes ízét képviselik. Krisna segítségével az ember legyőzte a saját maga teremtette

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

belső kísértéseit, vágyait, felismerte igaz belső értékét, ezáltal elérkezve végső céljához. Azzal, hogy Krisna a felszabadításuk után feleségül fogadja őket, az isteni eredetű vágyak megneemesedve visszaolvadnak eredetükhöz egy emelkedettebb minőségben. Dípáváli éjszakája tehát a sötétség és a fény küzdelme, mely a hajnal elérkeztével, a fény győzelmével ér véget.

Sivarátri ünnep

Ez a legnagyobb indiai ünnep, a siva lingamnak állít emléket. Valaha régen egy vadász annyi állatot és madarat ölt le, hogy képtelen volt őket napszállta előtt hazavinni. Így az éjszakát étlen-szomjan, rettevésben töltötte egy fa tetején. Ez a phálguna holdhónapban történt (február-március), teljes holdfogyatkozáskor, Siva szent éjjelén. A vadász annyira remegett a fa tetején, hogy a virágszirmok és a harmat lehullott a fáról egy alanti lingamra. Ez igencsak tetszett az istennek, úgyhogy amikor a vadász másnap hazatért és meghalt, Siva kijelentette, hogy mivel Sivarátri ünnepén tisztelgett a lingam előtt, következő életét a Kailásza hegyen töltheti el.

Sivarátri, Siva imádatának éjszakája, az újholdat követő tizennegyedik napon esedékes, ami egy februári koromsötét éjszakára esik. A hívek különleges imákat kántálva dicsőítik a rombolás urát. Sivarátri , „rátri” szó szanszkritül éjszakát jelent, az az éjszaka, amikor Siva a teremtés, megőrzés és rombolás ősi táncát járta. Az ünnep csupán egy napon és egy éjszakán át tart.

A Puránák szerint, a mitikus óceánköpülés során az istenek és a démonok egy edényben mérget találtak. Megijedtek, hogy ez a rengeteg mennyiségű erős mérge még a világot is képes lenne elpusztítani, ezért Sivához rohantak segítségért, aki megitta a mérget, ám nem nyelte le, csak a torkában tartotta. A tor-

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

ka kékre változott a méreg hatására, ezért is hívják kék torkúnak. Sivarátri alkalmával emlékeznek a világot megmentő Sivára.

Az ünnep leginkább a nők számára szerencsés. A már házas nők férjük és fiuk jólétéért imádkoznak, míg a még hajadon lányok azért imádkoznak, hogy megtalálják a számukra ideális férjet, olyat mint Siva. A hagyomány szerint, aki ezen a napon teljes odaadással ejti ki Siva nevét minden bűntől mentesül, eljut Siva lakhelyére, és kiszabadul a születés és halál körforgásából. (www.hinduism.about.com)

Sivarátri napján tüzet raknak és aköré egy három emeletes emelvényt építenek. A legfelső szint a mennyet (swargaloka) szimbolizálja, a középső szint az űrt (antarikshaloka), az alsó pedig a Földet (bhuloka) jelképezi. A mennyet szimbolizáló legfelső deszkára tizenegy urnát raknak, amik Siva tizenegy megtestesülését jelképezik.

Ezeket az urnákat almafa („bilva”) és mangó levéllel díszítik, majd az egész tetejére egy kókuszdiót helyeznek, Siva fejének jelképeként. A kókuszdió meghagyott szára Siva bozontos haját szimbolizálja, a gyümölcsön lévő három pont, pedig a három szemét.

A Sivát reprezentáló falloszt lingamnak hívják Általában gránitból, fémről, kvarcból, márványból vagy zsírkőből készítik, a hozzá tartozó joni pedig a vaginát jelképezi.

A hívek körbejárják a lingamot, és egész éjjel dicsőítik. Minden harmadik órában megmossák az öt szent áldozattal, tehéntejjel, aludttejjel, vizelettel, trágyával. Aztán a hallhatatlanság öt étékét a lingam köré helyezik : a tejet, a ghít, aludttejet, mézet és a cukrot. Továbbá mérgező, de szentnek tartott gyümölcsöket is ajánlanak Sivának.

„ Om Nama Sivaja!” „ Hódolat, tisztelet Sivának!” (Szász – Előadások)

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Éneklik a hívek egész napon át tartó böjtjük mellett. Virágokkal díszítik Siva múrtiját, és a templomokat, a harangok és a tömjén füstje belengi az egész várost. Egész éjszakán át tartó virrasztás során a hívek történeteket, himnusokat szavalnak. A böjt csak másnap reggel ér véget, az egész éjjelen át tartó dicsőítést követően. Kasmirban tizenöt napig tart az ünnep, ahol a tizenharmadik nap a böjtölés napja, melynek során az egész család nem vesz magához étket.

Holi - A színek fesztiválja

Holi, más néven az indiai húsvét, India legszínesebb fesztiválja, köszönti a tavaszt, az új élet és az erő évszakát. Össznépi ünnepély, olyan összejövétel, amely túllép minden vallási határon és közrefog minden vallásos közösséget. Még a kasztok közt lévő elkülönülések is megszűnnek a fesztivál idejére. Tulajdonképpen egy termékenységi ünnep.

Holi ünnepe, amelyet tavasszal tartanak, a földre szállt Krisna cselekedeteiről emlékezik meg. Addigra csűrbe kerül a tavaszi termés, úgyhogy a holi a vidámság ideje. Az ünnephez az is hozzátartozik, hogy az emberek színes vízzel locsolják egymást. Utána, a déli étkezés előtt púdzsát mutatnak be, amikor a hálaadás gyanánt egy adag ételt vetnek egy apró máglya tüzébe. (Keene-2003)

Egy másik legenda szerint, Hiranjakáshipu démonkirálynak Siva teljesítette azt a kívánságát, hogy se ember, se vadállat ne ölhesse meg, sem a házban, sem a szabadban, sem a földön, sem az égben sem éjjel, sem nappal. Önnön halhatatlanságától elvakulva Hiranjakáshipu fittyet hányt a józan észnek, és istennek kiáltotta ki magát. Fia, Prahlád nem volt hajlandó fejet hajtani apja előtt, amivel magára vonta annak gyilkos haragját. Prahlád, apjának tiltása ellenére Vishnu vakbuzgó híve lett. A démonkirály több sikertelen kísérletet tett

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

fia elveszejtésére, majd segítségül hívta nővérét, Holikát, aki olyan kivételes képességgel bírt, hogy nem fogta a tűz, minden lángból épen lépett ki. Amikor Holika Prahlád máglyájához telepedett, Prahlád elkezdte Visnu nevét kántálni, aki megóvta hivének életét, és a máglya Holikát égette hamuvá. A tömeg örvendezve fogadta a megmenekült Prahládot, és az emberek színes port szórtak egymásra örömük jeleként.

A jót megtestesítő Prahlád győzelme a gonoszt képviselő Holika felett ad alkalmat az ünneplésre a híveknek, melynek során az embereknek sok színes, vidám eseményben van részük. Holi előestéjén minden évben egy máglyát állítanak fel, amelyet Holika Dahannak neveznek el, ez az örömtűz nem csak megemlékezés Prahlád és Holika történetéről, de egyben egy tisztító jellegű tűz is, a gonosz lelkekkel és erőkkel szemben. Holi napján az emberek úgy üdvözlik egymást, hogy színes festékekkel öntik le szeretteiket, még az idegeneket is. Míg a szolidabban ünneplők csak lemosható színes port kennek az arcukra és a homlokukra, addig a vehemensebbek bárkire vödörszámra locsolnak kimoshatatlan színes festékeket. (www.hinduism.about.com)

Melynek eredményeként az emberek a szivárvány minden színében pompáznak, amint azt az alábbi kép is mutatja, és vidáman üdvözlik barátaikat és el-lenségeiket.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

„Egy napsütéses nap volt, ami megfelelő alkalom volt a vidámságra. Körülbelül órákor kezdődött az ünnepség, melynek elején háztetőkről csüngő , utcán rohanó gyerekek dobálták a járókelőket színes „gubarassal” , néha felkiáltva „Holi hai”. Hamarosan az egész várost motorokon, autókon, dzsippeken száguldó fiatal kis csoportok lepték el, sok színes csomaggal. Az egész város Holi szellemével és színes csomagokkal átítatva ünnepelte e szó szerint színes napot” (Tribune India, 3 march 1999-www.hinduism.about.com)

Zenés, táncos multságokat rendeznek, a nők és férfiak összemérik erejüket, különféle versenyeken. Ez az ünnep közel hozza egymáshoz az embereket, és a jókedvű felejtés napja könnyedséggel tölti meg a keserúséget és a nehézséget is.

Holi az az ünnep, melynek során a hagyományos indiai társadalom státuszszintjei és a szabályok a fejük tetejére állnak. Mivel idővel mindenki különböző színekben pompázik, már senki nem tudja megállapítani, hogy ki melyik kaszthoz tartozik. Ez egy olyan ünnep, amelyet a gazdagok és szegények egyaránt élvezhetnek. Ilyenkor az újságok szívesen készítenek olyan fényképeket, ahol a miniszterek, sőt még a miniszter is mindenféle színekben pompázik.

A fesztivál során bárkire lehet színes vízbombákat dobni, akár még idegenekre is. Az emberek színes por jellegű festékeket dobálnak egymásnak, amit „gulálnak” neveznek, vagy pedig színes festékekkel töltött lufikat. Az arany és az ezüst régen népszerű volt a nők körében, habár mára ezek a színek kissé idejétmúltak.

India némely részén szokássá vált, hogy ezen a napon a nők és a férfiak gúnyolódási versenybe kezdenek, habár az etikett szerint a férfiaknak nem illik csúfolódniuk a nőkkel.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Dzsanmashtámi – Krisna születésnapja

Dzsanmashtámi Krisna születésének ünnepe, melynek során az emberek Visnu megtestesülését, földi megszületését ünneplik.

Krisna ashtami éjfélen, vagy Shravan hónapjában (augusztus-szeptember) született. Ezt a csodálatos napot hívják Dzsanmashtáminak. Krisna születése egy transzcendens jelenség, ami még magukat a hindukat is ámulattal tölti el. A legenda szerint, amikor a Föld Anya már nem volt képes tovább elviselni a gonosz erők által elkövetett bűnök terhét, Brahmához, a teremtőhöz fordult segítségért. Brahmá Visnu segítségét kérte, aki megnyugtatta, hogy nemsokára megszületik valaki, aki megsemmisíti a gonosz zsarnoki erőket. Ashtami napján éjfélkor megszületett Krisna. Sötét színe volt és fölöttébb aranyos kisbaba volt. Maga a szó „Krisna” feketét jelent, amin titokzatos, rejtélyes jelentéssel bír.

Akár emberi lény volt, akár isteni inkarnáció, semmi kétség afelől, hogy Krisna mind szellemileg, mind pedig erkölcsileg hatással volt a hindu népre évezredek óta.

Mára már mind az indiai, mind pedig a nyugati tudósok is elfogadták azt a tényt, mely szerint Krisna i.e. 3200 és 3100 között a Földön élt.

Vrindaván és Mathura templomaiban különösen nagy az ünnep hőfoka, hiszen ez a születési hely, a vidék, ahol Krisna felnőtt. A templomokat feldíszítik, Krisna múrtiját pedig egy különleges, nyilvános ceremónia keretei között megfürdetik (abhisék). Krisna ilyenkor tejben, joghurtban, ghíben, mézben, valamint olyan vízben fürdik, amelyet valamely szent folyóból, például a Jamunából vagy a Gangeszből hoztak. Nagyon kedvezőnek tekintik, ha valaki részt vesz ezen az ünnepen. Az "abhisék" után végezetül egy különlegesen

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

szép, új ruhát ajánlanak fel a múrtinak. Különös és színpompás ünneplés ez, melynek során hatalmas képeket mutatnak fel, amelyek jelenetek formájában ábrázolják Krisna életét, lefestik kamaszkorát, barátságát a gópikkal, valamint előadnak egy táncdrámát, a Raszlílát, amely emléket állít Krisna és Rádha szerelmének. Az igazi ünneplés délben kezdődik, miután a csecsemő Krisna festett képét megfürösztik és kis idő múlva egy jelképes bölcsőbe helyezik (<http://jainsamaj.org>)

Ganésa Csaturthí

Az elefántfejű, nagy hasú Ganésa a legnépszerűbb hindu istenség, a költők és kereskedők védnöke, jóindulatú segítségével elhárulnak az alkotó, vállalkozásba kezdő ember előtt tornyosuló akadályok. Szobrát az indiaiak házi istenként őrzik otthonukban. Ganésa hátságállata a patkány, amit szent állatnak tartanak Indiában.

A Ganésa Csaturthí Ganésa – az egéren, patkányon lovagló istenség- születésének ünnepe, aki nagyon népszerű a hinduk körében. Ganésa Siva és Párvati fia, az elefántfejű isten, akinek meghajló törzse, és pocakos teste utal emberi mivoltára. A gonosz erők és akadályok elpusztítója mellett, a nevelés, a tudás, a bölcsesség és a vagyon isteneként ünneplik Indiában. „Om Ganésaja Namah” mondják az emberek Ganésa nevét, ezzel távol tartva maguktól minden akadályt.

Ezt a fesztivált Bhadra hónapban (augusztus-szeptember) tartják a hold fényes két hetének negyedik (caturti) napján. A fesztivált nagy pompával ünneplik, elsősorban Maháráshtra államban. Agyagból, szövetből és más anyagokból gyakran tíz méteres magasságot is elérő szobrot készítenek Ganésáról. Ganésa

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

szobrát csak ezen a napon viszik ki a templomból, és egy lassú vándorlás után végül tengerbe, vagy tóba merítik. Mumbai városában (Bombay) a szobrot a tengerben, Hyderabadban a Hussain Ságár tóban merítik meg. Az előkészületeket már hónapokkal az ünnep előtt megkezdik. Ganésa képeit minden évben gondosan kidolgozott rendszer szerint hét - nyolc napig formálják, hogy az ünnepre megfelelő állapotban lehessen.

Az imádat során töménytelen mennyiségű édességet (tejberizst, laddot) és kókusz ajánlanak fel Ganésának. Ilyenkor az hinduk az utcán gyönyörű sátrakat állítanak fel Ganésa isten tiszteletére. Ezek a sátrak helyszínéül szolgálnak még ingyenes orvosi vizsgálatoknak, véradásnak, különböző jótékonyági cselekedeteknek, filmvetítéseknek, színjátszó előadásoknak az ünnepély napjai alatt. (www.hinduism.about.com)

A fesztivál másik érdekes vonása, hogy a híveknek ezen a napon nem szabad a Holdra nézniük, mert úgy tartják, hogy a hold-isten egyszer megsértette Ganésát. Egyszer Ganésa egér hordozója elesett, mert egy kígyó megijesztette. Amikor Ganésa leesett az egeréről, a hasa kidurrant, s kiestek belőle az édes golyók és a tejberizs. A telihold - úgy mondják - ennek láttán nevetni kezdett, és ez feldühítette Ganésát, aki viszonzásul megátkozta a holdat. Ennek az átoknak a hatására kell elfogynia a holdnak hónapról hónapra.

Ramnavami - Ráma születésnapja

Ráma születésnapja Chaitra hónapban (március- április) ünnepelt két hetes Fény ünnep kilencedik napjára esik. Ramnavami napján a hinduk minden egyes lélegzetük alkalmával elismétlik Ram-Nam nevét, és megesküsznek arra, hogy egész életük során törekedni fognak arra, hogy tisztességesen éljenek.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Ramnavami az egyik legfontosabb ünnep a visnuita hinduk körében, habár sokan a Siva szektából is megülik ezen ünnepet. Néhányan szigorú böjtölésbe kezdenek ezen a napon. A templomokat feldíszítik, és Ráma képét is felcíromázzák az ünnepre. A templomok „Szent Rámájana „ énekétől hangosak. Ayodhyában, Ráma születési városában, óriási vásárt rendeznek az ünnep alkalmából. Dél Indiában Ramnavami ünnepe kilenc napon át tart óriási áhítatban, melynek során áldozatokat mutatnak. Ilyenkor azok a hinduk, akiknek van tehetsége a történet mesélésben, előadják a Rámájana izgalmasabb részleteit a többieknek. Ráma szent nevét ismételtetik és Ráma és Szita házasságát ünneplik ezen a csodálatos napon. Ez egy nagyon színes ünnepély, ami egyben lelkesítő és tanulságos.

Az egyik, Sivananda Ashramban , a következőképpen ülik meg ezt az ünnepet:

Annyi édességet csinálnak, amennyit csak lehet, miközben különböző mantrákat ismételtetik. A leghíresebb az „Om Rama” mantrája. A hívők ez alatt a kilenc nap alatt felolvassák a Rámájana eposzt, mind a szanszkrit, mind pedig a hindi verziót. Azok, akik nem tudják az egész történetet előadni, olyan költeményeket olvasnak, melyek dióhéjban tartalmazzák az egész költeményt a következőképpen:

„Egykoron Ráma urunk bement az erdőbe, ahol Rishis vezekelt, és megölte a csalóka özet. Szítát elhurcolták és Jatayut megölték. Ráma találkozott Sugrivával, megölte Valit és átszelte az óceánt. Lanka városát leégette Hanumán. Végül végzett a démonokkal, Rávanával és Kumbhakarnával. Ezzel elmeséltem a Szent Rámájana történetét nektek.”

A hívek „Sri Ram”, vagy „Jai-Ramjiki” szavakkal köszöntik egymást. Azok, akik Rámát tekintik legfőbb istenüknek, böjtbe kezdenek. Csak tejet és gyümölcsöt vesznek magukhoz kilenc napon át. Vannak akik, csak Ramnavami

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való

megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

napján böjtölnek. Az utolsó napon, ami az ünnep utolsó napja, a kidekorált templomban Ráma imádatát ülik meg. Ilyenkor az összes védikus rítus bemutatásra kerül. Hajnali négy órától, egészen késő estig a „Ram” szavak hangoznak mindenfelé. Rámáról szóló szórólapok, füzetecskék és könyvek röpködnek mindenütt. Az emberek összeülnek és az élet nagy dolgait vitatják meg egymás társaságában. A fiatalabb hívők elhatározzák, hogy mindent megtesznek annak érdekében, hogy spirituális fejlődésüket felgyorsítsák. (www.bbc.co.uk/religion/religions/hinduism)

A testvérek ünnepe

Bhai Dooj

Sehol máshol a világon nem dicsőítik úgy a testéri köteléket, mint Indiában. A hinduk ezt a különleges köteléket évente kétszer ünneplik meg, az egyik a „Raksha Bandhan” a másik pedig a „Bhai Dooj” fesztivál. A nagy volumenű tűzfesztivál után India nővérei elkezdik előkészületeiket a „Bhai Dooj” fesztiválra. Az ünnep alkalmával a lánytestvérek szeretetük jeleként egy gyönyörű élénkpiros vagy cinóbervörös színnel „megjelölik” bátyjaik homlokát, azaz bindit rajzolnak. Egy színdarabot (árati) adnak elő nekik megmutatva a szent láng fényét, mint a szeretet és a gonosz erőktől való védelem jelét. A fiútestvérek elárasztják nővéreiket ajándékokkal, áldásokkal és különféle jókívánásokkal. Ezt az ünnepet minden évben Díwali ötödik napján ünneplik, ami újhoid napjára esik. „Dooj” szó az újhoid napját követő napot jelenti, ami a fesztivál napja, a „Bhai” szó pedig fiútestvért jelent.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Bengálban ezt az eseményt Bhai Photának hívják. A lánytestvér böjttel kezdi az ünneplést, majd a szantálfa csirizéből jelet rajzolnak bátyjuk homlokára, megajándékozzák őket édességgel és különféle ajándékokkal, majd azok hosszú egészséges életéért imádkoznak. Minden fiú testvér nagy örömmel várja ezt az alkalmat, melynek során újra megerősítik a lány és fiú testvér közötti szeretetteljes és különleges kötelék. Ez egy jó lehetőség arra, hogy a testvérek összejöjjenek nővéreiknél, megajándékozzák egymást és a kagylóhéjak csilingelése közepette örömködjenek.

Ezt az ünnepet Jama Dwiteeyának is nevezik, mivel úgy hiszik, hogy ezen a napon Jama, a halál istene és a pokol őre, meglátogatja testvérét Jamit, aki a szerencsés ponttal jelöli meg homlokát, majd jólétéért imádkozik. Úgy tartják, hogy akinek ezen a napon nővére egy bindut rajzol a homlokára, az sosem kerül a pokol tüzére.

Egy másik legenda szerint, miután Krisna elpusztította a Náarakaszura démont meglátogatja Subhadra nevű nővérét, aki egy báránnyal, édességgel és virággal köszönti, majd a szent védelmező pontot a homlokára helyezi.

Mint sok más hindu ünnep, a Bhai Dooj is a társadalmi kapcsolatokkal és a családi kötelékkel kapcsolatosan zajlik. Jó alkalmat nyújt, különösen a férjhezvett nőknek arra, hogy összejöjjen újra az egész család és hogy megosszák a Dívali ünnep utáni örömködést. Azonban nem mindenki tud találkozni szeretteivel ezen a csodálatos ünnepen. Azok a nők, lányok, akik valami oknál fogva nem tudnak fivéreikkel találkozni, és megjelölni őket a szent ponttal, ők lefelben küldik el nekik a védelmező szent bindit.

A modern technikának köszönhetően manapság már virtuális módon is ünneplik a testvérek ezt az alkalmat. A nővérek e-mailben küldik el bátyjuknak bindijüket, ezzel átszelve a távolság adta nehézségeket.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való

megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Az indiai nők ezen ünnep kialakulása óta örvendenek nagy tiszteletnek.
(www.hinduism.about.com)(www.bbc.co.uk/asianlife)

Raksábandhan

A „raksá” szó védelmet, a „bandhan” pedig megkötést jelent. Ezt az ünnepet sravana (július-augusztusban) tartják, főként Észak-Indiában ülik meg.

A lányok és a férjes asszonyok rakhít – a képen látható csavart piros és sárga, vagy arany fonál – kötnek fivérük jobb csuklójára, s indiai édességekkel kínálják. Cserébe a fivér fogadalmat tesz, hogy megvédi nővérét, majd megajándékozza őt. Néha a szokást kiterjesztik a sógorokra is, s ha a fivér történetesen külföldön tartózkodna, a rakhít postán kapja meg.

A raksábandhan eredetét különböző legendák magyarázzák. Közülük is a legmegragadóbb az, amelyik elmeséli, miként fordult védelemért Padminí

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

hindu királynő a Mughal császárhoz, rakhít küldve neki, és megvédélmezte Padmini tisztességét. Hasonló becsben tartják ma is mind Indiában, mind szer- te a világon a hindu közösségekben ezt a szép szokást, akkor is, ha a rakhít nem hindu kapja.

Buddha Purnima

Ez az ünnep Buddha születésének, megvilágosodásának, halálának és felsza- badulásának ünnepe, amely májusra esik. Bódh Gajában és Bihárban különle- ges ünnepségeket rendeznek az ünnep tiszteletére.

Dzshulan Játrá - Hintafesztivál

Ezen az ünnepen a templomokban Rádhá és Krisna múrtiját gyakran aranyból vagy ezüsből készült hintán hintáztatják. A 13 napig tartó fesztivál a Sravana (július-augusztus) hónap fényes két hetének harmadik napján (tritija) kezdő- dik, és ugyanezen hónap teliholdas éjszakájáig tart. Vrindávanában ez az év egyik legnagyobb ünnepe.

Gítá-jáyanti

Krisna ezen a napon mondta el a Bhagavad-gítát Ardzsunának a kuruksetrai csatamezőn. Kuruksetrán, a híres zarándokhelyen ebben az időben különleges ünnepséget tartanak, amelynek keretén belül hangosan szavalva újra elismélik a Gítá nagyszerű verseit a vendégsereg nagy elégedettségére. Ezt a fesztivált december-január hónap fényes két hetének tizenegyedik napján (ekádasín) tartják. A Bhagavad-gítát a hinduk többsége a legfontosabb szentírásnak tekint.

Góvardhan-púdzsa

Ezt a fesztivált, amelyet "annakúta" ceremóniának is neveznek, Kárttika (október-november) hónapban ünneplik a Dipávali utáni napon. Krisna esernyőként emelte fel a Góvardhana-hegyet, hogy megvédje Vrindávana lakóit Indra pusztító eső formájában megnyilvánuló haragjától. Nanda Mahárádza és Vrindávana lakói Krisna tanácsára az áldozatra szánt felajánlásokat nem Indrának, hanem a Góvardhana-hegynek ajánlották fel, amit aztán végül Krisna fogyasztott el. Indra haragjában el akarta pusztítani Vradzsa minden lakóját, de Krisna csodálatos elrendezése megghiúsította tervét. Góvardhana-púdzsa napján India legtöbb templomában hatalmas mennyiségű pompás ételt készítenek erre az alkalomra, amit aztán kiosztanak az embereknek. Tiszteletüket kimutatva a zarándokok körbejárják a Góvardhana-hegyet, és hódolatukat ajánlják neki.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Hanumán Dzsájanti

E népszerű fesztivál során Hanumán születését ünneplik. Ilyenkor Hanumán murtiját a templomokban ghível kevert festékekkel újrafestik. A hívek egész napos böjtöt tartanak, s közben a Rámájana fejezeteit felolvasva Hanumán dicsőségéről hallgatnak történeteket.

Kumbha-mela

A Kumbha-mela ünnepet 12 évente rendezik meg India négy fontos szent helyén. Ez a négy zarándokhely Prajág (Allahabad), Haridvar, Naszik és Uddzsain. A prajági (allahabadi) A szent emberek különböző vallási irányzatokba tartozó csoportjai jelennek meg itt leginkább, de a hétköznapi, vallásos hitüket megélők is eljönnek, hogy tiszteletüket fejezzék ki imádott istenségük előtt. A Nága Babák, Siva imádói nagyon híresek. Meztelenül járva, testüket hamuval kenik be, s hajuk csimbókokban lóg. A Kumbha-mela fő fürdőző napjain mindig ők merítkeznek meg először a Gangesz hullámaiban.

A Kumbha-mela mindössze egy hónapig tart, míg a Nap áthalad az állatöv bizonyos jegyén. A hónap során vannak bizonyos fontos, kiemelt fürdőző napok, mint például a Szankranti (amikor a Nap belép a következő jegybe), az Ékádasi és az Amavasza. A legfontosabb fürdőző nap akkor van, amikor a nektár valóban aláhullik az égből. Az ekkor végzett fürdőzés különösen kedvezőnek számít.

A Kumbha-mela valójában egy "jógi-kongresszus", ahová jógik, szádhuik, vagyis szent emberek és más zarándokok jönnek el egész Indiából. Sok remete,

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

szent jön el más különböző zarándokhelyekről, a legeldugottabb erdőkből és a Himalájában rejtőző hegyi barlangokból is.

Úgy tartják, hogy a félistenek (dévák) és a démonok (aszurák) egyszer fegyverszünetet kötöttek - kis időre megszakítva a köztük dúló állandó csatározást -, hogy a tejóceánból kiköpüljék a halhatatlanság nektárját (amrita). Mindezt Visnu tanácsolta a félisteneknek, akik felett a démonok egyre nagyobb hatalmat kezdtek gyakorolni. A félisteneket már az a veszély fenyegette, hogy elveszítik az univerzumot irányító pozícióikat. Kompromisszumot kötve a démonokkal, Vászukit, a legnagyobb kígyót kötélnék, a Mandara-hegyet pedig köpülőrúdnak használva közösen elkezdték a tejóceán köpülését.

A köpülés közben tizenhárom dolog jött létre az óceánból. Először hatalmas mennyiségű méreg (haláhal) keletkezett, amely a Földön élő összes embert el tudta volna pusztítani. Sivát hívták segítségül, aki megitta s a torkában tartotta a méregóceánt. A köpülés eredményeként jött létre még a sanká (kagylókürt), egy szurabhi tehén, egy Uccsaisravá nevű ló, az Ajrávata nevű elefánt, aki később Indra hordozó állata lett, egy Kaustubha nevű drágakő, a paridzsáta virág, egy apszará (ledér hölgy a mennyei bolygókon), Csandra (a Hold), és Laksmí, a szerencse istennője, valamint Varuní, az ivás istennője. Végül megjelent Dhanvantari, az istenek orvosa, az Úr Visnu részleges inkarnációja, kezében a halhatatlanság nektárját tartalmazó korsóval.

A félistenek a nektárt Brihaszpatira, Szúrjára, Csandrára és Szánira bízták. Ezek a félistenek elfutottak a démonok elől az amritával, mert a démonok erősebbek voltak, mint ők, és féltek, hogy elrabolják tőlük az értékes nedűt. Amikor a démonok rájöttek erre az összeesküvésre, rendkívül dühösek lettek, s üldözni kezdték a négy félistent. Ez az üldözés a félistenek időszámítása szerint tizenkét napig tartott, amely tizenkét napévvvel egyenlő. Ezalatt a dévák és az aszurák bejárták az egész univerzumot, s közben nektárcseppek hullottak a

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Földre Haridvarnál, Prajárnál, Udzsainnál és Naszicznál. Egy másik változat szerint a démonok ellopták a nektárt tartalmazó korsót Dhanvantaritól, aztán harcolni kezdtek egymással, s a négy csepp nektár ekkor hullott alá az említett négy helyre.

Végül a démonok megszerezték a nektárt, s harcolni kezdtek egymás között, hogy ki igyon belőle először. Hirtelen megjelent Mohiní (Visnu részleges inkarnációja), az univerzum leggyönyörűbb hölgye. A démonok mind megzavarodtak szépségétől, s nagyon vonzódni kezdtek hozzá. Úgy döntöttek, hogy rábizzák, ki kapja meg a nektárt. Mohiní tudta, hogy a démonok teljesen alkalmatlanok a nektár elfogyasztására, ezért becsapta őket, s az összes nektárt a félisteneknek osztotta ki.

Navarátri

„Nava-ratri” szó szerint „kilenc éjszakát” jelent. Jelentős társadalmi és vallási ünnepség, melyet évente kétszer ünnepelnek meg, nyár elején, és a tél kezdetkor. A legenda szerint ez alatt a kilenc nap alatt küzdött Durgá a hatalmas Mahishasur démonnal, aki Siva által ráruházott erejének köszönhetően óriási pusztításokat rendezett a Földön. Az istenek Durgához fordultak segítségért, akinek kilencedik napra sikerült legyőznie ellenfelét.

Az ünnep alkalmával a hívek Isten, mint az univerzális anya megtestesítőjének segítségét kérik. Ezeket a napokat Durgá istennőnek, minden földi akadály eltávolítójának, és az ő megtestesüléseinek szentelik. Kumarit, Párvatít és Kálít is ünnepli e napon a hívek. Ők a nőiesség három formáját képviselik, a leánygyermeket, a fiatal lányt és az érett nőt.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

A hinduk szemében ez az energia az Anyaistennő egy formája csak, aki mindennek az anyja, és mindenki az ő gyermeke. Úgy hiszik, hogy isten dicsőségét, nagyságát a legjobban Isten anyai szemszögéből lehet megjeleníteni. Ahogy a gyermeknek is anyja a mindenség, úgy néznek fel a hinduk istenükre, mint anyjukra. Valójában a hinduizmus az egyetlen vallás a világon, amelyik ekkora jelentőséget tulajdonít Isten anyai megjelenítésének, mert hiszik, hogy az anya a teljesség megteremtője.

Minden évben nyár és tél elején a klíma változásának és a Nap hatása különleges fordulatot eredményez. Ez a jelenség lett a szent időpontja az istennői erőknél, mert a hívek szerint az istennő ereje az, ami energiát ad a Földnek, hogy a Nap körül forogjon, külső természeti változásokat okozva és ennek az erőnek köszönhetjük a kozmikus egyensúly megőrzését. Másrészt A természeti változásoknak betudhatóan az emberek teste és elméje jelentős változáson megy keresztül, ám az istennői erőnek köszönhetően van elég erőnk ahhoz, hogy a fizikai és mentális egyensúlyunkat meg tudjuk őrizni.

Navarátri kilenc napja három szakaszra van felosztva, annak megfelelően, hogy milyen szemszögnek megfelelően imádják Istennőjüket.

Az első három nap Durgához imádkoznak a hívek, és kérik, hogy törölje el az összes bűnt, vétket és tisztátalanságot. Az azt követő három nap Laksmít kérik, hogy ajándékozza meg híveit soha el nem fogyó spirituális javakkal, békével és virágzással.

Végül az utolsó három nap imádatát, Szaraszvatinak a bölcsesség istennőjének szentelik, a spirituális bölcsesség megszerzése végett. Cserébe a földi élet kötelékéből való szabadságot kapják. Navarátri napjain a hívek imával és böjttel ünneplik Durgát. A nők és néha a férfiak is garbha táncot járnak, amely során ringó léptekkel egy nagy körben táncolnak, s közben ritmikusan tapsolnak. Szent ajándékokat „prasad” kókuszdiót, ruhákat és indiai édességeket adnak

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

egymásnak. Minden egyes házban az Istennőt mutató képeket virágokkal és virágfüzérékkel díszítik fel, majd a szentély „mandir” mellé helyezik. A szentély másik oldalára, pedig „garbot” tesznek, ami egy színes díszítéseket tartalmazó agyag, amibe diyát tesznek. Az emberi testet a garbo a lelket, átmant, pedig diya szimbolizálja.

Az ünnep ötödik napján szokássá vált, hogy a hívők minden irodalmi könyvet és művészeti festményt összegyűjtenek, lámpát, vagy „diya”-t gyűjtenek és Szaraszvatinak imádkoznak. Az imádat mindhárom szakaszában részt kell venni ahhoz, hogy a hívő élete minden területén sikeres legyen.

Az ünnepély végén, szent tüzet gyűjtenek „yagna”, ghít, khírt (rizspudingot) és szezámogat áldoznak Durgának. (Kingsland-2000)

Saktí és Durgá Pudza – ünnep

A saiva hagyományban a női teremtőerőt és anyaistennőt Saktinak nevezik. Önmagában is tisztelik, nem csupán női partnerként vagy hitvesként (Saktí teremtő energiaként való leírását ritkábban már istennőkre, így Laksmira és Szaraszvatíra alkalmazzák.) A Saktí- kultuszok (hívei a sákták) – melyek a hívek harmadik csoportját alkotják – Siva feleségét, Párvatit állítják a tisztelet középpontjába. Bengálban ő Durgá, s minden októberben megünneplik, hogy az istennő ellátogat családjához és visszatér férjéhez.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Az ünnep alkalmával a képen látható különleges finomságokat készítene az hívók. Feldíszítik a szobrokat, amiket „pandal”-nak hívnak, amik nagy közös imádkozásokra és étkezésekre szolgálnak az ünnepség ideje alatt. A tizedik nap Durgá istennő festményeit, Laksmí, Szaraszvati képeivel együtt diadalmenet kíséretével a közeli folyóhoz viszik, ahol ünnepélyesen megmerítik abban. A bengáli nők érzékeny búcsút vesznek, jajgatás, üvöltés és dobverés közepette elküldik Durgát. Ezzel jelezve rövid földi látogatásának végét. Amint Durgá visszatér otthonába, Kailász hegyei közé, az emberek elindulnak meglátogatják rokonaikat, barátaikat, és édességeket ajándékoznak egymásnak.

Durgá hátságállata Bengálban a tigris, noha India már részein oroszlánon lova-gol. Egyéb megtestesüléseiben ő Káli (a „fekete”) a Szati (a „tisza”). Elnevezései közé tartozik a mátá (anya) és a dévi (istennő) is.

A fesztivál utolsó napját Dusszéra vagy Vidzsajadashámi nevezik.

Dhanteras

Dhanterast Dívali előtt két nappal ünneplik. A „dhan” szócska vagyont jelent. Ezen a napon a hívek Jama istenhez imádkoznak, a virágzásért, és jólétért. A házakat és üzleteket rendbe hozzák és feldíszítik.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való

megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

Amint a kép is mutatja, a bejáratokat színes dekorációval ékesítik, és a Rangoli rajzok hagyományos motívumaival díszítik, az Istennő üdvözléseként.

A legenda szerint egy király és királysága nagyon bánatos volt, mert elveszítette a főpap fiát. Az emberek Brahmához imádkoztak, akik azt mondta a királynak, hogy rajzolja le a fiú testét a porba, hogy életet lehelhessen belé.

Kicsi lábnyomokat rajzolnak a földre rizssal és cinóbervörös porral a házak körét, jelezve, hogy mennyire várják már eljövetelét. A lámpákat még este is égve hagyják.

Hogy e csodás napot még szebbé varázsolják, a nők aranyat, ezüstöt, vagy valamiféle konyhai edényt vásárolnak. A fém, illetve bármiféle fémötvözet vásárlása szerencsét hoz.

Egy másik legenda szerint Hima király 16 éves fiának a horoszkópja szerint egy kígyó harapása által kell meghalnia a házassága negyedik napján. Azon a nevezetes negyedik napon a fiatal felesége nem engedte, hogy álmra hajtsa a fejét. Az összes ékszerét és dísz tárgyait, ezüst és arany pénzeit egy nagy ha-

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való

megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

lomba pakolta férje budoárja bejáratába. Majd az összes lámpát meggyújtva egész éjjel énekeket dalolt, és történeteket mesélt.

Amikor Jama, a halál istene kígyó képében megjelent, nem tudott belépni a herceg szobájába, mert szemét elvakította a rengeteg lámpa fénye. Felmászott az óriási ékszerrakás tetejére, és onnan hallgatta a meséket és énekeket. Majd reggel, csöndesen elhagyta a szobát. Így a fiatal feleség megmentette férje életét. Ezért ezen ünnep alkalmából a hinduk egész éjjel égetik lámpáikat, tisztelettel imádva Jamát, a halál istenét.

Az ünnepség este kezdődik, amikor a hívek meggyújtják a kicsi diyákat, hogy elkergessék házuk tájáról a gonosz szellemeket és erőket. Laksmít istenítő dalokat énekelnek, majd édességet áldoznak istennőjük számára.

A falvakban, a farmerek állataik iránt érzet imádatukat fejezik ki, mivel ők jövedelmük fő forrásai. Délen a tehének mélységes tiszteletnek örvendenek ezen a napon, mivel Laksmi istennő inkarnációjaként tartják őket számon. (www.hinduism.about.com)

ÖSSZEFOGLALÁS

Alapján úgy gondolom, hogy a hindu vallás megismeréséhez egyik érdekes és egyben izgalmas út a szokások, ünnepeken keresztül vezet.

Az ünnepek, szokások és rituálék részletes bemutatásával betekintés nyílik hinduizmus főbb sajátosságaiba. Az ünnepek felidézik a hősköltemények főbb eseményeit, mint például Ramnavami, Ráma isten - a Rámájána főhőse – életét, tetteit. Megismerhetjük a főbb isteneket, a hozzájuk tartozó történeteket és legendákat. Betekintést nyerhettünk a hinduizmus főbb jellemvonásaiba, illetve alapfilozófiájába.

Például egy hindu temetés szertartásossága, a mögötte húzódó jelentés sokat elárul a hitvilág sajátosságairól, arról, hogy a hinduk hisznek a lélekvándorlásban, a karma törvényében majd a körforgás kötelékétől való megszabadulásban.

Egy tipikus hindu esküvő során megtudhatjuk, hogy a hinduk számolnak az univerzum, a bolygók hatásával, hiszen döntő jelentősége van az ifjú pár, illetve az esküvő horoszkópjának a párkiválasztásban és az esküvő napjának meghatározásában.

Az ünnepekhez tartozó hagyományok és legendák segítségével jól megismerjük a hinduizmus isteneit, és azok főbb tetteit, jellemvonásaikat és azt, hogy az emberek hogyan viszonyulnak hozzájuk, ki a legkedveltebb isten és miért.

Habár toleráns vallásról van szó, láthatjuk, hogy a szokásokat és szertartásokat milyen pontossággal tartják be a hívek, hogy életüket mennyire áthatja a val-

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.
Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

lás. Nem az számít, hogy templomban vagy otthon dicsőítik választott isteneiket, hanem az, hogy mindenkinek van egy vagy több számára kedves, kiválasztott istensége, akit nap, mint nap köszönthet, akinek könyöröghet, és akinek szentelheti imáit.

Mégis minden istenség felel valamiért, mindegyiknek van egy úgymond „szakterülete”, és mintegy kiegészítve egymást alkotják a Nagy Egyet, Isvarát.

Mert ugye nem szabad megfélemlenünk arról, hogy a hinduizmus lényegében teopantizmus, ami azt jelenti, hogy ez a sok isten az Egy Isten megnyilvánulásának eredménye. Ezt nyugati ésszel nem is olyan könnyű felfogni, ezért is gondolom, hogy az ünnepek bemutatásával közelebb kerülhetünk e tény megértéséhez.

Ha visszatekintünk, és jól megfigyeljük a dolgozatban bemutatott ünnepeket, észrevehetjük, hogy ha más –más formában is, mindnek egy a lényege: Isten dicsőítése. Így mindenki megtalálhatja azt a módot, ami legközelebb áll szívéhez, kiválaszthatja azt az istent, akin keresztül a legkönnyebben magáévá tudja tenni a hit gyakorlását.

Van, hogy egy ember több istennek hódol, ami nem okoz ellentéteket a más-más istent imádók között, hiszen tudják, hogy hitük lényeg egy és ugyanaz, a Legfelsőbb Igazság tisztelete és elismerése.

Még a szertartások során imádott isten megválasztása is az adott személyre van bízva. Mindenki maga döntheti el, hogy otthonában mely istenségnek épít szentélyt, illetve, hogy a templomban kinek a műrtiját dicsőíti.

Az összes ünnep valamely istenséghez illetve annak valamely tettehez fűződik Divalitól, Sivarátri és Holin keresztül egészen Dhanterasig. Megesik, hogy egy ünnep alkalmával több istennek hódolnak. Az ünnepek érdekes vonása, hogy a hívek megadják a tisztelet az adott istenségnek, imával, áldozattal for-

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való

megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

dulnak hozzájuk, precíz rituálékat hajtanak végre, ugyanakkor a földi örömkömből is kiveszik a részüket, például Holi alkalmával.

Így nem csak tisztelik, de szeretik is isteneiket akik ezáltal válnak ember közelebbé. Még a testvérek ünnepe a Bahi Dooj, vagy a Rakshbandan is az istenek testvéri szeretetének és tiszteletének állít emléket.

Megfigyelhettük, hogy egy-egy ünnephez, több legenda is kötődik, ami kellőképpen tükrözi a hindu hitvilág sokszínűségét.

A szanszkárák is arról árulkodnak, hogy a hinduk szeretik életük kisebb és nagyobb eseményeit a vallás tükrében ünnepelni. A magzat már megszületése előtt Isten áldásában részesül, és egész életét végigkíséri a vallási rituálék sokasága.

Összefoglalva: a hittel az ünnepek, és a szokások elválaszthatatlan egységet alkotnak a hindu kultúrában.

IRODALOM

- (Baktay-2003): Baktay Ervin dr.: India bölcsessége Szánátana Dharma. KönyvFakasztó Kiadó Győr, 2003
- (Baktay-2000): Baktay Ervin: India p.560
- (Eliade-1995): Mircea Eliade: Vallási hiedelmek és eszmék története II. Osiris Kiadó, Budapest ,1995 p.477
- (G. Hajnóczy-2002): G. Hajnóczy Rózsa: Bengáli tűz, Platinus Kiadó Érd, 2002.
- (Glasenapp-1981):Helmuth Von Glasenapp: Az öt világvallás. Gondolat, Bp.1981 p.523
- (Keene-2003):Michael Keene : Világvallások. Magyar Könyvklub, Budapest, 2003 p.192
- (Kingsland-2000):Venika Mehra Kingsland: A hinduizmus, Kossuth Kiadó Budapest 2000 p.117
- (Klostermaier-2001):Klaus K. Klostermaier: Bevezetés a hinduizmusba, Akkord Kiadó, 2001 p.227
- (Kozma-2001):Kozma András: A hindu istenalakok szimbólumai Saxum Kiadó,2001 p.264
- (Szász-1999):Szász Ilma: Az élő fény árnyéka. Kőröspatak Kiadó, Budapest, 1999 p.339

BGF KKFK Elektronikus Könyvtár

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti.

Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való

megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz.

- (Szász-Előadások):Szász Ilma : Mantra főiskolai előadás 2003. szeptember 28, október 26.
- (Waterstone-1996):Richard Waterstone: India, Magyar Könyvklub Helikon kiadó Budapest, 1996 p.184
- www.hindunet.com 2004. szeptember 3.
- www.hinduwomen.org 2004. szeptember 3.
- www.hinduism.about.com 2004. október 10. szerző : Eileen Bailey
- www.divalifestival.org 2004. október 10.
- www.bbc.co.uk/religion/religions/hinduism 2004.október 10.
- www.bbc.co.uk/asianlife 2004. október 10. szerző: Changis Raja
- <http://jainsamaj.org> 2004.október 10.
- www.exoticindia.com 2004. november 29.
- www.bbc.co.uk/religion/religions/hinduism 2004.október10 szerző :Dr Nawal K Prinja
- www.hinduism.about.com 2004.október 28. How I Sent My Father to Heaven (ahogy az apámat a mennyekbe küldtem) szerző: Vikas Kamat